

Nr 41

Bevillningsutskottets betänkande med anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, m. m., jämte motioner.

Propositionen

Hemställan

I proposition nr 71 har Kungl. Maj:t under åberopande av utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 6 mars 1970 föreslagit riksdagen anta vid propositionen fogade förslag till

- 1) förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,
- 2) förordning om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag,
- 3) förordning om begränsning av skatt i vissa fall,
- 4) lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
- 5) förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt.

Huvudsakligt innehåll

Propositionen innehåller förslag till de omläggningar av förmögenhetsbeskattningen samt av arvs- och gåvobeskattningen som förutskickats i finansplanen.

I fråga om förmögenhetsbeskattningen föreslås en lindring för mindre och medelstora förmögenheter och en skärpning för större förmögenheter. I förslaget ingår även en höjning av skattepliktsgränsen från f. n. 100 000 kr. till 150 000 kr. De nuvarande spärreglerna avses bli ersatta med en ny begränsningsregel, som skall tillämpas utan särskild ansökan av den skattskyldige. Vidare föreslås särskilda regler, innebärande att förmögenheter i mindre och medelstora s. k. familjeföretag som bedriver jordbruk, skogsbruk eller rörelse under vissa förutsättningar blir beskattade efter i stort

sett oförändrad nivå. Den höjda skattepliktsgränsen avses gälla fr. o. m. 1971 års taxering. I övrigt föreslås de nya bestämmelserna beträffande förmögenhetsskatten skola tillämpas första gången vid 1972 års taxering.

Beträffande arvs- och gåvobeskattningen innebär förslaget att det nuvarande arvslottssystemet behålls och att antalet arvsskatteklasser minskas från fyra till tre genom att de nuvarande klasserna II och IV sammanförs till en ny klass II. Arvs- och gåvoskatten föreslås sänkt för mindre lotter och skärpt för mera betydande lotter. Vidare innebär förslaget, att den hittillsvarande skattefriheten för arv och gåvor som tillfaller allmännyttiga stiftelser och sammanslutningar behålls. De nuvarande gränsbeloppen för skattefrihet föreslås ändrade till fasta grundbelopp om 30 000 kr. för make, 15 000 kr. för barn samt 3 000 kr. i klasserna II och III. Om arvet avser ett mindre eller medelstort familjeföretag, ges enligt förslaget vissa möjligheter till nedsättning av arvsskatten. De nya bestämmelserna föreslås i princip träda i kraft den 1 januari 1971.

Författningsförslagen

1) Förslag
till
Förordning
om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt,

dels att 9 och 10 §§, 11 § 1 mom. samt 12 § 1 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att anvisningarna till 9 §¹ skall upphöra att gälla.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

9 §.²

Statlig förmögenhetsskatt — — — beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar — — — beskattningsårets utgång.

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt, skall den beskattningsbara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Om beskattningsbar förmögenhet i huvudsak är att hänföra till företag, tillämpas förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse eller å jordbruksfastighet, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av de i tredje stycket meddelade bestämmelserna läggas den sammanräknade nettoinkomst som skulle hava fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Vid beräkning av den i föregående punkt avsedda inkomsten skall iakttagas, att värdesättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskatt-

¹ Senaste lydelse av anvisningarna till 9 § 1958: 298.

² Senaste lydelse 1965: 73.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.

1 m o m.¹ För äkta — — — — — — — — — — makens förmögenhet.

Har skattskyldig — — — — — — — — — — för sig.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Härvid skall, vid tillämpning av 9 § tredje och fjärde styckena, hänsyn tagas till den sammanlagda nettoinkomsten hos dem för vilka gemensam beräkning av förmögenheten sker. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedömes med hänsyn till den sålunda gemensamt bestämda beskattningsbara förmögenheten. Skatt beräknas likaledes efter nämnda förmögenhet och fördelas på envar efter hans skattepliktiga förmögenhet. Vad i 11 § 3 mom. sägs skall därvid iakttagas.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedömes med hänsyn till den sålunda gemensamt bestämda beskattningsbara förmögenheten. Skatt beräknas likaledes efter nämnda förmögenhet och fördelas på envar efter hans skattepliktiga förmögenhet. Vad i 11 § 3 mom. sägs skall därvid iakttagas.

1. Denna förordning träder i kraft, såvitt avser 10 §, dagen efter den då förordningen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och i övrigt den 1 januari 1971.

2. Äldre lydelsen av 10 § tillämpas vid 1970 års taxering och vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år. I övrigt gäller äldre bestämmelser vid 1971 års taxering och vid eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

3. Vid 1971 års taxering iakttages vidare följande. Om förmögenhetsskatt uppgår till mer än en tiondel av det belopp som utgör skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kronor, nedsättes förmögenhetsskatten med överskjutande belopp.

2) Förslag

till

Förordning

om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Fysisk person, som var bosatt här i riket vid beskattningsårets utgång, åtnjuter vid beräkning av beskattningsbar förmögenhet enligt 9 § förord-

¹ Senaste lydelse 1969: 236.

ningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt avdrag enligt denna förordning för förmögenhet som är att hänföra till företag.

Med företag förstås i denna förordning sådan verksamhet avseende jordbruk, skogsbruk eller rörelse som bedrivs här i riket av den skattskyldige ensam eller tillsammans med andra fysiska personer eller av aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag, i vilket den skattskyldige — direkt eller genom förmedling av juridisk person — äger aktier eller andelar.

Bestämmelserna i denna förordning om fysisk person äger motsvarande tillämpning på oskiftat dödsbo efter den som vid sitt frånfälle var bosatt här i riket, utom då dödsboet vid taxering till statlig inkomstskatt behandlas som handelsbolag.

2 §

Avdrag enligt 1 § kommer i fråga endast beträffande förmögenhet i sådant företag som avses i 1 § andra stycket, vars förmögenhetsvärde ej överstiger två miljoner kronor. Avdrag medges dock ej om företaget bedriver verksamhet, som i mer än obetydlig omfattning består i förvaltning av annan fastighet än jordbruksfastighet eller av värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

Med företags förmögenhetsvärde förstås det värde som skall upptagas vid den skattemässiga förmögenhetsberäkningen för beskattningsåret. Detta värde är, i fråga om aktiebolag, värdet av samtliga aktier i bolaget samt, i fråga om företag i annan form, i regel det värde som motsvarar skillnaden mellan tillgångar och skulder hänförliga till företaget.

3 §

Rätt till avdrag föreligger när följande förutsättningar är för handen

1. minst 75 procent av företags förmögenhetsvärde skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

2. minst 75 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företaget,

3. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företaget.

4 §

För skattskyldig fysisk person som vid beskattningsårets utgång var ägare helt eller delvis av mer än ett företag kan, om det är till hans förmån, vid prövning av rätten till avdrag hänsyn tagas även till det eller de andra företagen. Därvid gäller följande förutsättningar

1. företagens sammanlagda förmögenhetsvärde får ej överstiga två miljoner kronor,

2. mellan företagen skall föreligga ett inre sammanhang, innebärande att verksamhet som bedrivs av ett företag i större grad är beroende av eller understöder det eller de andra företagen,

3. minst 75 procent av företagens sammanlagda förmögenhetsvärden skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

4. minst 75 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företagen i fråga,

5. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företagen.

5 §

I fråga om gift skattskyldig skall vid tillämpning av 3 § 2 och 4 § 4 hänsyn tagas även till sådan skattepliktig förmögenhet som tillhör andra maken eller hemmavarande barn och som vid taxering till statlig förmögenhetsskatt skall sammanläggas med den skattskyldiges förmögenhet enligt 12 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

6 §

Avdrag medges med 25 procent av den del av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 500 000 kronor. Den skattepliktiga förmögenheten vid beskattningsårets utgång minskad med avdraget utgör den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Om beskattningsbar förmögenhet beräknas gemensamt för makar eller för föräldrar och barn enligt 12 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt, skall avdrag enligt första stycket beräknas på grundval av den sammanlagda skattepliktiga förmögenheten och avräknas från denna.

7 §

Den skattskyldige skall till styrkande av de förhållanden som avses i 2—5 §§ vid sin självdeklaration foga utredning enligt formulär som riksskatteverket fastställer.

8 §

Har genom lagakraftvunnet beslut eller utslag ändring skett i beräkningen av skattepliktig förmögenhet så att grunderna för beräkningen av avdraget eller förutsättningarna för rätten att erhålla avdrag ändrats, får den skattskyldige och taxeringsintendenten genom besvär, som anföres i särskild ordning hos prövningsnämnd, framställa det yrkande i fråga om avdraget som föranledes av beslutet eller utslaget. Sådana besvär skall anföras inom ett år efter det beslutet eller utslaget meddelades.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971 och tillämpas första gången vid 1972 års taxering.

3) Förslag
till
Förordning
om begränsning av skatt i vissa fall

Härigenom förordnas som följer.

1 §

Vid debitering av slutlig och tillkommande skatt skall statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt begränsas enligt bestämmelserna i denna förordning.

2 §

Begränsning av skatt får ske endast för fysisk person, som varit här i riket bosatt under hela eller någon del av beskattningsåret, eller för oskiftat dödsbo efter den som vid sitt frånfälle var bosatt här.

Frågan huruvida någon är att anse som bosatt här i riket prövas enligt bestämmelser därom i kommunalskattelagen (1928: 370).

3 §

Vid prövning av skattebegränsningen fastställs ett spärrbelopp med hänsyn till den beskattningsbara inkomst som beräknats för den skattskyldige enligt förordningen (1947: 576) om statlig inkomstskatt för det år var till skatten hänför sig. Om den skattskyldige erlagt sjömansskatt under beskattningsåret, skall den beskattningsbara inkomsten ökas med den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten.

Spärrbeloppet utgör 80 procent av den del av den skattskyldiges enligt första stycket beskattningsbara inkomst som ej överstiger 200 000 kronor och 85 procent av överskjutande belopp.

4 §

Spärrbelopp enligt 3 § jämföres med sammanlagda beloppet av statlig inkomstskatt, förmögenhetsskatt, allmän kommunalskatt, landstingsmedel och tingshusmedel som beräknats för den skattskyldige på grund av taxeringen. I skattebeloppet inräknas även sjömansskatt, om den skattskyldige erlagt sådan skatt under beskattningsåret.

Är den skattskyldige berättigad till nedsättning av statlig inkomstskatt eller förmögenhetsskatt genom skattereduktion som avses i 2 § 4 mom. uppborädsförordningen (1953: 272) eller genom avräkning av utländsk skatt enligt särskilda föreskrifter, skall skattebelopp enligt första stycket beräknas som om skattereduktion eller avräkning av skatt icke skett.

5 §

Om skattebeloppet enligt 4 § är högre än spärrbeloppet, nedsättes den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten med överskjutande belopp. Den statliga förmögenhetsskatten får dock med tillämpning av denna förordning ej bli lägre än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker av den statliga förmögenhetsskatten, om ej en annan

ordning kan antagas vara förmånligare för den skattskyldige. Skattenedsättning som avses i 4 § andra stycket verkställs sedan nedsättning har skett enligt första stycket i denna paragraf.

6 §

För makar som levt tillsammans under beskattningsåret skall, såvitt angår senare beskattningsår än det under vilket äktenskapet ingåtts, skattebe- gränsningen ske med hänsyn till makarnas sammanlagda beskattningsbara inkomst och deras sammanlagda skattebelopp enligt 4 §.

Om beskattningsbar förmögenhet fastställs gemensamt för makar eller för föräldrar och barn enligt 12 § 1 mom. förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, skall beräkning enligt 5 § första stycket av den statliga förmögenhetsskatten ske på 50 procent av den gemensamt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

I fall som avses i andra stycket fördelas det belopp, varmed nedsättning av skatt högst får medgivas, på makar och barn efter förhållandet mellan deras skattepliktiga förmögenheter.

Bestämmelserna i första, andra och tredje styckena om makar äger motsvarande tillämpning på skattskyldiga som avses i 65 § sista stycket kommunalskattelagen (1928:370).

7 §

Bestämmelserna i uppbördsförordningen (1953:272) om beslut och talan mot beslut äger motsvarande tillämpning på beslut och talan mot beslut enligt denna förordning.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971 och tillämpas första gången i fråga om skatt som påföres på grund av taxering år 1972.

Genom förordningen upphäves förordningen (1952:410) med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall och förordningen (1952:411) med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt. Den förstnämnda förordningen gäller dock fortfarande i fråga om skatt, som påförts på grund av 1971 eller tidigare års taxering eller på grund av eftertaxering för nämnda år.

4) Förslag

till

Lag

om ändring i uppbördsförordningen (1953:272)

Härigenom förordnas, att 49 § 2 mom. uppbördsförordningen (1953:272) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

49 §.

2 m o m.¹ Skattskyldig må — — — — — eller besvären,
3) om ansökan gjorts *angående* 3) om ansökan gjorts *angående*
avkortning enligt förordningen den befrielse enligt 85 § 2 mom. från

¹ Senaste lydelse 1967: 625.

(Nuvarande lydelse)

6 juni 1952 (nr 410) med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall eller angående befrielse enligt 85 § 2 mom. från erläggande av ränta å kvarstående skatt eller om besvär anförts över beslut i anledning av sådan ansökan: till belopp som betingas av ansökningen eller besvären.

Anstånd enligt — — — — — behörigen erläggas.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser tillämpas dock i fråga om skatt på grund av 1971 års taxering och på grund av eftertaxering för år 1971 eller tidigare år.

(Föreslagen lydelse)

erläggande av ränta å kvarstående skatt eller om besvär anförts över beslut i anledning av sådan ansökan: till belopp som betingas av ansökningen eller besvären.

5) Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

Härigenom förordnas, att 12 §, 19 § 3 mom., 28—30, 39, 40 §§, 41 § 1 mom., 43 och 47 §§ förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

12 §.¹

Har någon — — — — — skolat ökas.

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring, tagits å försäkringsstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någonderas gäld, eller
b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom,

vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp av 32 000 kronor. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant för-

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring, tagits å försäkringsstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någonderas gäld, eller
b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom,

vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas vid beskattning enligt klass I i 28 § 32 000 kronor och i annat fall 10 000 kronor. Har på grund av förordnande av samma

¹ Senaste lydelse 1967: 157.

(Nuvarande lydelse)

värv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt 32 000 kronor.

Vad som ————— äga rum.
Skattskyldighet enligt ————— annan livränteförsäkring.
Angående vad ——— i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.
Vad i ————— av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.

(Föreslagen lydelse)

person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt *det belopp som sålunda är skattefritt för förmånstagaren.*

19 §.

3 m o m.¹ Vad i denna paragraf sägs om skattepliktig arvs- eller testamentslott skall ock gälla beträffande sådan lott, som ej i och för sig uppgår till skattepliktigt belopp, varvid hänsyn skall tagas till den tid, då skattskyldighet skulle hava inträtt, därest beloppet varit skattepliktigt.

Har givare ————— rättigheten upphörde.
Förvärv, som ————— jämlikt 12 §.

28 §.²

Arvs- eller testamentslott, som tillkommer barn, styvbarn eller avkomling till barn eller styvbarn, är fri från skatt, där dess värde icke överstiger 6 000 kronor.

Tillfaller lott barn, styvbarn eller avkomling till avlidet barn eller styvbarn och har vid tiden för skattskyldighets inträde mottagaren av lotten ej fyllt 20 år, skall vid skattens bestämmande från lotten såsom skattefritt avräknas ett belopp av 2 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Efterlevande make tillkommande lott, vars värde icke överstiger 40 000 kronor, är fri från skatt.

Till klass I hänföras efterlevande make, barn, avkomling till barn, make till barn och efterlevande make till avlidet barn.

Såsom skattefritt avdragas från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 30 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 15 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 3 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 20 år, avdragas ytterligare 3 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Med make jämställs den som vid tiden för dödsfallet sammanlevde med den avlidne, om de sammanlevande tidigare varit gifta med var-

¹ Senaste lydelse 1958: 562. Ändringen innebär att första stycket upphävs.

² Senaste lydelse 1969: 172.

(Nuvarande lydelse)

I fråga om sådan i andra och tredje styckena avsedd lott, vilken jämlikt 6, 7, 8 eller 9 § beskattas först framdeles, skall vid beräkning av det värde, vartill lotten för att vara skattefri högst får uppgå, hänsyn tagas jämväl till värdet av annan från samme arvlätare (testator) erhållen lott, för vilken inträde av skattskyldighet varit att hänföra till tidigare tidpunkt.

Skattefri är jämväl, med det undantag som framgår av sista stycket, annan lott än förut nämnts, där värdet icke överstiger 2 000 kronor om den tillfaller person som avses i klass II nedan och eljest 1 000 kronor.

Vid tillämpning av vad i denna paragraf är stadgat skall adoptivförhållande räknas lika med skyldskap.

(Föreslagen lydelse)

andra eller gemensamt ha eller ha haft barn. Motsvarande gäller, i förhållande till den avlidnes barn, beträffande den som sammanlevt med barnet. Styvbarns-, fosterbarns- och adoptivförhållande räknas lika med skyldskap. Med fosterbarn avses barn, som före fyllda 16 år stadigvarande vistats i den avlidnes hem och därvid erhållit vård och fostran som eget barn.

Högre avdrag än enligt andra stycket får ej åtnjutas i fråga om vad som erhålles från samme arvlätare eller testator, även om det erhålles vid skilda tillfällen.

Till klass II hänföres annan arvinge eller testamentstagare än sådan som avses i klass I eller III.

Till klass III hänföres

kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;

stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv;

registrerad understödsförening;

sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal,

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

där fråga är om svensk juridisk person och skattebefrielse ej åtnjutes jämlikt 3 §.

För skattelott, som i 11 § 2 mom. sägs, beräknas skatten efter den klass, gällande för arvinge eller universell testamentstagare i dödsboet eller för mottagaren av det legat varom fråga är, som medför lägst skatt. Från skattelott medgives icke avdrag enligt andra stycket.

Vad som återstår, sedan avdrag enligt andra stycket gjorts, utgör skattepliktig lott. Denna skall jämnas till närmast lägre hundratal kronor. Om öretal uppkommer vid beräkning av skatt, skall skatten jämnas nedåt till närmast hela krontal.

I övrigt beräknas skatten enligt denna

Skatten beräknas enligt följande skalor.

(Nuvarande lydelse)

T a r i f f.

Klass I. För arvs- eller testamentslott, som tillkommer efterlevande make, barn, styvbarn eller avkomling till barn eller styvbarn, utgör skatten: när värdet å skattepliktig lott överstiger

6 000	men icke	12 000 kr.:	90 kr. för	6 000 kr. och	3 %	av återstoden;
12 000	" "	20 000 " :	270 " "	12 000 " "	4 %	" "
20 000	" "	30 000 " :	590 " "	20 000 " "	5 %	" "
30 000	" "	40 000 " :	1 090 " "	30 000 " "	6 %	" "
40 000	" "	50 000 " :	1 690 " "	40 000 " "	7 %	" "
50 000	" "	60 000 " :	2 390 " "	50 000 " "	8 %	" "
60 000	" "	70 000 " :	3 190 " "	60 000 " "	9 %	" "
70 000	" "	80 000 " :	4 090 " "	70 000 " "	10 %	" "
80 000	" "	90 000 " :	5 090 " "	80 000 " "	15 %	" "
90 000	" "	100 000 " :	6 590 " "	90 000 " "	20 %	" "
100 000	" "	150 000 " :	8 590 " "	100 000 " "	24 %	" "
150 000	" "	200 000 " :	20 590 " "	150 000 " "	28 %	" "
200 000	" "	300 000 " :	34 590 " "	200 000 " "	32 %	" "
300 000	" "	400 000 " :	66 590 " "	300 000 " "	36 %	" "
400 000	" "	500 000 " :	102 590 " "	400 000 " "	40 %	" "
500 000	" "	1 000 000 " :	142 590 " "	500 000 " "	44 %	" "
1 000 000	" "	2 000 000 " :	362 590 " "	1 000 000 " "	48 %	" "
2 000 000	" "	5 000 000 " :	842 590 " "	2 000 000 " "	52 %	" "
5 000 000	" "	" :	2 402 590 " "	5 000 000 " "	60 %	" "

Klass II. För arvs- eller testamentslott, som tillkommer fader, moder, styvfader, styvmoder, broder (halvbroder), syster (halvsyster), broders (halvbroders) eller systems (halvsystems) avkomling eller barns efterlevande make eller som tillkommer någon, vilken såsom anställd tillhört den avlidnes husfolk under minst tio år, utgör skatten:

när värdet å lotten överstiger

2 000	men icke	5 000 kr.:	60 kr. för	2 000 kr. och	6 %	av återstoden;
5 000	" "	10 000 " :	240 " "	5 000 " "	9 %	" "
10 000	" "	15 000 " :	690 " "	10 000 " "	12 %	" "
15 000	" "	20 000 " :	1 290 " "	15 000 " "	15 %	" "
20 000	" "	30 000 " :	2 040 " "	20 000 " "	20 %	" "
30 000	" "	40 000 " :	4 040 " "	30 000 " "	25 %	" "
40 000	" "	50 000 " :	6 540 " "	40 000 " "	30 %	" "
50 000	" "	75 000 " :	9 540 " "	50 000 " "	35 %	" "
75 000	" "	100 000 " :	18 290 " "	75 000 " "	40 %	" "
100 000	" "	150 000 " :	28 290 " "	100 000 " "	45 %	" "
150 000	" "	200 000 " :	50 790 " "	150 000 " "	50 %	" "
200 000	" "	500 000 " :	75 790 " "	200 000 " "	55 %	" "
500 000	" "	1 000 000 " :	240 790 " "	500 000 " "	60 %	" "
1 000 000	" "	" :	540 790 " "	1 000 000 " "	65 %	" "

Lika med den, vilken såsom anställd tillhört den avlidnes husfolk under minst tio år, skall anses den, som innehåft dylik anställning under tid, som jämte tiden för sådan anställning hos den avlidnes make eller annan i klass I eller II avsedd anhörig till den avlidne eller motsvarande anhörig till hans make eller ock hos den avlidnes eller makens farföräldrar eller morföräldrar uppgått till minst tio år.

(Nuvarande lydelse)

Klass III. För testamentslott tillkommande

kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållnings-sällskap med stadgar som fastställts av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;

stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv;

registrerad understödsförening eller sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

folkethusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal,

utgör skatten, där fråga är om svensk juridisk person och skattebefrielse ej åtnjutes jämlikt 3 §:

när värdet å lotten överstiger

1 000 men icke	3 000 kr.:	40 kr. för	1 000 kr. och	10 % av återstoden;
3 000 " "	6 000 " :	240 " "	3 000 " "	15 % " "
6 000 " "	20 000 " :	690 " "	6 000 " "	20 % " "
20 000 " "	60 000 " :	3 490 " "	20 000 " "	25 % " "
60 000	" :	13 490 " "	60 000 " "	30 % " "

Klass IV. För arvs- eller testamentslott, som icke skall beskattas enligt för klass I, II eller III angivna grunder, utgör skatten:

när värdet å lotten överstiger

1 000 men icke	5 000 kr.:	200 kr. för	1 000 kr. och	20 % av återstoden;
5 000 " "	10 000 " :	1 000 " "	5 000 " "	30 % " "
10 000 " "	20 000 " :	2 500 " "	10 000 " "	40 % " "
20 000 " "	30 000 " :	6 500 " "	20 000 " "	50 % " "
30 000 " "	50 000 " :	11 500 " "	30 000 " "	60 % " "
50 000	" :	23 500 " "	50 000 " "	65 % " "

(Föreslagen lydelse)

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 25 000	5 % inom skiktet;
25 000— 50 000	1 250 + 10 % " "
50 000— 75 000	3 750 + 15 % " "
75 000— 100 000	7 500 + 22 % " "
100 000— 150 000	13 000 + 28 % " "
150 000— 250 000	27 000 + 33 % " "
250 000— 350 000	60 000 + 38 % " "
350 000— 500 000	98 000 + 44 % " "
500 000—1 000 000	164 000 + 49 % " "
1 000 000—2 000 000	409 000 + 53 % " "
2 000 000—5 000 000	939 000 + 58 % " "
5 000 000—	2 679 000 + 65 % " "

*(Föreslagen lydelse)**Klass II*

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 10 000	8 % inom skiktet;
10 000— 20 000	800 + 16 % ” ” ;
20 000— 30 000	2 400 + 24 % ” ” ;
30 000— 50 000	4 800 + 32 % ” ” ;
50 000— 70 000	11 200 + 40 % ” ” ;
70 000— 100 000	19 200 + 45 % ” ” ;
100 000— 150 000	32 700 + 50 % ” ” ;
150 000— 200 000	57 700 + 56 % ” ” ;
200 000— 500 000	85 700 + 61 % ” ” ;
500 000—1 000 000	268 700 + 67 % ” ” ;
1 000 000—	603 700 + 72 % ” ” .

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
—10 000	8 % inom skiktet;
10 000—20 000	800 + 16 % ” ” ;
20 000—30 000	2 400 + 24 % ” ” ;
30 000—	4 800 + 30 % ” ” .

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

För skattelott, som i 11 § 2 mom. sägs, beräknas skatten efter den klass, gällande för arvinge eller universell testamentstagare i dödsboet eller för mottagaren av det legat varom fråga är, som medför lägst skatt. Därest skattelotten icke överstiger, om den skall beskattas efter klass I, 3 000 kronor, om den skall beskattas efter klass II, 2 000 kronor och eljest 1 000 kronor, utgår skatten i klass I efter 1 procent, i klass II efter 3 procent, i klass III efter 4 procent och i klass IV efter 20 procent. Överstiger skattelott, som skall beskattas efter klass I, 3 000 men icke 6 000 kronor, utgår skatten med 30 kronor för 3 000 kronor och 2 procent av återstoden.

29 §.¹

1 m o m. Vid tillämpning av 28 § skall värdet å lotten jämnas till närmast lägre fulla hundratal kronor.

Finnes skatten bliva högre än en tredjedel av det belopp, som utgör skillnaden mellan lottens jämlikt första stycket jämnade värde och det värde, vartill lotten för att vara skattefri högst får uppgå, nedsättes skatten med överskjutande del. Sådan nedsättning må dock ej äga rum, där värdet å lotten överstiger tre gånger det värde, vartill lotten för att vara skattefri högst får uppgå.

Därest vid beräkning av skatt öretal uppkommer, skall skatten jämnas till närmast lägre hela krontal.

Är minst 75 procent av behållningen i boet efter den, som vid sin död var bosatt här i riket, hänförlig till företag enligt 1 § andra stycket förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag och ägdes företaget till minst 75 procent — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av den avlidne ensam eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer, får nedsättning av arvsskatt ske som nedan sägs i denna paragraf. Detsamma gäller när den avlidne på motsvarande sätt ägt del i mer än ett företag, om förutsättningarna enligt 4 § 2 och 3 nämnda förordning förelegat.

Erhåller någon på grund av arv eller testamente rätt till företaget eller del däri, får beskattningsmyndigheten efter ansökan av arvinge eller testamentstagare medgiva anstånd med erläggande av viss del av den skatt som belöper på hans lott i boet. Anstånd medgives särskilt för varje

¹ Senaste lydelse 1964: 310.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

arvinge och testamentstagare och får avse 10 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 5 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget uppenbarligen understiger 75 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Medgivet anstånd upphör fyra år efter det beskattningsmyndigheten meddelat beslut om anstånd. Visar den som erhållit anstånd senast sex veckor därefter att han under anståndstiden haft sin förmögenhet nedlagd i företaget till minst 75 procent och att någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, eftergives anståndsbeloppet jämte ränta.

Får beskattningsmyndigheten före anståndstidens utgång kännedom om att någon som erhållit anstånd icke uppfyller de i tredje stycket angivna förutsättningarna för eftergift av anståndsbeloppet, skall myndigheten förklara anståndet förverkat. Anståndsbeloppet jämte ränta skall därvid erläggas inom sex veckor efter det beslut meddelats om anståndets förverkande.

Är dödsbo som sägs i första stycket alltjämt oskiftat vid anståndstidens utgång, gäller beträffande delägares rätt till eftergift av skatt det samma som om boet under anståndstiden varit skiftat.

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd med erläggande av eller eftergift av arvsskatt enligt denna paragraf utan hinder av att den avlidnes del i företaget understiger 75 procent av boets behållning eller att arvinges

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

eller testamentstagares del i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet.

30 §.¹

Där någon — — — — — arvlåtaren (testator).

Då fideikommiss, — — — — — föregående innehavaren.

Tillfaller egendom den som är gift, beräknas skatten efter skyldskapsförhållandet mellan hans make och den avlidne, om skatten därvid blir lägre än den som eljest skolat utgå.

39 §.²

Skattefrihet åtnjutes — — — — — personliga bruk;

b) för gåva, som utgör bidrag till gåvotagarens undervisning eller uppfostran, då omständigheterna äro sådana, att gåvotagaren genom bidraget kan anses hava tillförsäkrats en förmån, som han eljest icke skulle hava åtnjutit, så ock för periodiskt understöd samt för sådan därmed jämförlig periodisk betalning, som enligt gällande författningar angående skatt å inkomst skall inräknas i gåvotagarens skattepliktiga inkomst;

b) för periodiskt understöd samt för sådan därmed jämförlig periodisk betalning, som enligt gällande författningar angående skatt å inkomst skall inräknas i gåvotagarens skattepliktiga inkomst;

c) för vad — — — — — därefter införts;

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, där värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, där värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor, varvid skatt utgår endast för överskjutande belopp.

40 §.

Skyldskapsförhållandet mellan givare och gåvotagare lägges till grund för beräkning av skatten; dock skall vad i fråga om arvsskatt är föreskrivet i 30 § första och tredje styckena äga motsvarande tillämpning vid beskattning av gåva.

Förhållandet mellan givare och gåvotagare lägges till grund för beräkning av skatten; dock skall vad i fråga om arvsskatt är föreskrivet i 30 § första stycket äga motsvarande tillämpning vid beskattning av gåva.

¹ Senaste lydelse 1958: 562. Ändringen innebär att tredje stycket upphävs.

² Senaste lydelse 1958: 562.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

41 §.

1 m o m.¹ Gåva, för — — — — — stadgade grunderna.
Har den — — — — — motsvarande tillämpning.
Att vid — — — — — 2 mom.

I fall, som avses i denna paragraf, skall gälla vad i 19 § 3 mom. *första och tredje styckena* är för där avsedda fall föreskrivet.

I fall, som avses i denna paragraf, skall gälla vad i 19 § 3 mom. *andra stycket* är för där avsedda fall föreskrivet.

43 §.²

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22—27 §§, 28 § med undantag av vad i *första, andra och tredje styckena* stadgas, ävensom 29 och 32 §§; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 §.

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22—27 §§, 28 § med undantag av vad i *andra och fjärde styckena* stadgas, ävensom 32 §; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 § *samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.*

Vid tillämpning av 28 § skall skatten enligt klass 1 utgöra, när värdet överstiger 2 000 men icke 3 000 kronor, 1 procent av värdet, samt, när värdet överstiger 3 000 men icke 6 000 kronor, 30 kronor för 3 000 kronor och 2 procent av återstoden.

47 §.

Deklaration skall — — — och, om skattskyldighet inträtt senare, tidpunkten härför;

3) *skyldskapsförhållandet* mellan arvlåtaren (testator) och den skattskyldige ävensom, vid tillämpning av 30 § *första och tredje styckena*, det *skyldskapsförhållande*, efter vilket i sådant fall skatten skall beräknas;

4) de grunder, — — — eller, om skattskyldighet inträtt senare, tidpunkten härför;

3) *skyldskapsförhållandet* mellan givaren och den skattskyldige ävensom, vid tillämpning jämlikt 40 § av *de* i 30 § *första och tredje styckena* givna *föreskrifterna*, det *skyldskapsförhållande*, efter vilket i sådant fall skatten skall bestämmas;

3) *förhållandet* mellan arvlåtaren (testator) och den skattskyldige ävensom, vid tillämpning av 30 § *första stycket*, det *förhållande*, efter vilket i sådant fall skatten skall beräknas;

3) *förhållandet* mellan givaren och den skattskyldige ävensom, vid tillämpning jämlikt 40 § av *föreskriften* i 30 § *första stycket*, det *förhållande*, efter vilket i sådant fall skatten skall bestämmas;

¹ Senaste lydelse 1958: 562.

² Senaste lydelse 1958: 562. Ändringen innebär bl. a. att *andra stycket* upphävs.

- 4) egendomens beskaffenhet — — — skattens bestämmande.
Angående skyldighet — — — — — i 19 §.
Där deklaration — — — — — hemvist uppgivas.
Vad ovan — — — — — föregående innehavaren.
Deklaration skall — — — — — bestyrkt avskrift.
-

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. I samband med ikraftträdandet iakttages följande.

1. Äldre bestämmelser om arvsskatt och gåvoskatt gäller fortfarande om skattskyldighet inträtt före den 1 januari 1971.

2. Även om skattskyldighet inträtt efter den 31 december 1970 tillämpas 28 § i dess lydelse enligt förordningen (1952: 246) angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt vid beräkning av skatt för *dels* arvslott eller testamentslott, om arvlätare eller testator avlidit före den 1 januari 1959, dock ej när fråga är om förvärv efter den som på livstid innehaft egendomen med i 8 § första stycket avsedd rätt, *dels* gåva, som fullbordats före den 1 januari 1959, *dels* egendom, som medlem av konungahuset förvärvat från annan medlem därav, *dels* fideikommiss, som instiftats för obegränsad tid.

3. Bestämmelserna i 12 § fjärde stycket förordningen i dess lydelse enligt förordningen (1955: 85) angående ändrad lydelse av 12 § förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt om rätt till skattefrihet för pension, som utgår på grund av pensionsförsäkring, tillämpas även efter den 31 december 1970, om försäkringstagaren avlidit före den 1 januari 1959 eller utbetalning på grund av försäkringen skett till förmånstagare före sistnämnda dag. I sådant fall tillämpas 28 § i dess lydelse enligt förordningen (1952: 246) angående ändrad lydelse av 28 och 38 §§ förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt vid beräkning av skatt för vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare till annan försäkring än pensionsförsäkring.

4. I fråga om fall där skattskyldighet inträder efter denna förordnings ikraftträdande äger övergångsbestämmelserna i förordningen (1958: 562) angående ändring i förordningen den 6 juni 1941 (nr 416) om arvsskatt och gåvoskatt ej tillämpning.

Motivering

Beträffande skälen för förslagen hänvisar utskottet till propositionen.

Motionerna

Yrkanden med anledning av propositionen

1) de likalydande motionerna I: 1054 av herrar *Axelsson* och *Skagerlund* samt II: 1236 av herrar *Eriksson* i Arvika och *Andersson* i Örebro, vari hemställt

att riksdagen fastställer grundavdrag som avses i 28 § förordningen om arvsskatt och gåvoskatt till 40 000 kr. för lott som tillfaller efterlevande make och 15 000 kr. för lott som tillfaller fader eller moder samt

att bevillningsutskottet utformar erforderlig författningstext

2) de likalydande motionerna I: 1055 av herr *Bohman m. fl.* och II: 1243 av herr *Holmberg m. fl.*, vari hemställt

I) att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 71 beslutar

A) att vidta i motionerna angivna ändringar i propositionens förslag till

a) förordning om ändring i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt

b) förordning om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag

c) förordning om begränsning av skatt i vissa fall

d) förordning om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt

B) att i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa om ny utredning beträffande kapitalbeskattningen med speciellt hänsynstagande till beskattningens effekter på sparandet och enskild företagsamhet

II) att vederbörande utskott utarbetar erforderliga författningsändringar i ovannämnda förordningar

3) de likalydande motionerna I: 1056 av herrar *Olle Eriksson* och *Richardson* samt II: 1233 av herr *Börjesson* i Falköping *m. fl.*, vari hemställt

att riksdagen vid behandlingen av propositionen nr 71 i skrivelse till Kungl. Maj:t anhåller

a) om skyndsam utredning av hur skattesystemet bör vara utformat för att på bästa sätt främja sparande, investeringsvilja och ekonomisk tillväxt till gagn för en jämlikhetspolitisk strävan

b) om skyndsam utredning av en sådan utformning av kapitalskatterna, att penningvärdeförändring över viss nivå inte medför ändrat skattetryck i enlighet med vad i motionerna anförts

4) de likalydande motionerna I: 1057 av herrar *Arne Geijer* och *Knut Johansson* samt II: 1240 av herr *Hagnell m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen avslår den i propositionen föreslagna ändringen av 12 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt

5) de likalydande motionerna I: 1058 av herrar *Gösta Jacobsson* och *Yngve Nilsson* samt II: 1241 av herrar *Hedin* och *Wachtmeister*, vari hemställts

att riksdagen beslutar att spärrbeloppet enligt förslaget till förordning om begränsning av skatt i vissa fall sätts till 80 procent även för del av den beskattningsbara inkomsten som överstiger 200 000 kr. samt att förmögenhetsskatten därvid nedsätts till skatten på 25 % av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet

6) de likalydande motionerna I: 1059 av herrar *Thorsten Larsson* och *Andreasson* samt II: 1245 av herrar *Josefson* i Arrie och *Hansson* i Skegrie, vari hemställts

att riksdagen vid behandlingen av proposition nr 71 beslutar att 6 § förordningen om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag skall ha nedan angivna lydelse:

6 §.

Avdrag medges med 25 procent av den del av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 300 000 kronor. Den skattepliktiga förmögenheten vid beskattningsårets utgång minskad med avdraget utgör den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Om beskattningsbar — — — från denna.

7) de likalydande motionerna I: 1060 av herr *Levin m. fl.* och II: 1238 av herr *Eriksson* i Arvika *m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar att grundavdraget vid gåvobeskattning enligt 39 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall utgöra 3 000 kr. i stället för i propositionen föreslagna 2 000 kr.

8) de likalydande motionerna I: 1061 av herr *Levin m. fl.* samt II: 1237 av herrar *Eriksson* i Arvika och *Andersson* i Örebro, vari hemställts

att riksdagen beslutar anta det i propositionen nr 71 framlagda förslaget till förordning om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt med den ändring att punkt 3 av ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande lydelse:

3. Vid 1971 års taxering iaktas vidare följande. Om förmögenhetsskatt uppgår till mer än en femtiondel av det belopp, som utgör skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kronor, nedsättes förmögenhetsskatten med överskjutande belopp, såvida den beskattningsbara förmögenheten understiger 200 000 kronor.

9) de likalydande motionerna I: 1062 av herr *Hans Petersson m. fl.* och II: 1229 av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.*, vari hemstälts

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att kapitalskatteberedningen erhåller tilläggsdirektiv att utforma ett förslag till indexreglering inom arvsbeskattningen

10) de likalydande motionerna I: 1063 av herr *Karl Pettersson m. fl.* och II: 1244 av herr *Jonsson* i Mora *m. fl.*, vari hemstälts

att riksdagen uttalar att kapitalskatteberedningen under sitt fortsatta arbete beaktar vad i motionerna anförts

11) de likalydande motionerna I: 1064 av herr *Stefanson m. fl.* och II: 1235 av herr *Ericsson* i Åtvidaberg *m. fl.*, vari hemstälts

att riksdagen vid behandlingen av propositionen beslutar

a) att 3, 4 och 6 §§ förordningen om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag skall ha nedan avgivna lydelse:

3 §.

Rätt till avdrag föreligger när följande förutsättningar är för handen

1. minst 60 procent av företagets förmögenhetsvärde skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

2. minst 60 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företaget,

3. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företaget.

4 §.

För skattskyldig fysisk person som vid beskattningsårets utgång var ägare helt eller delvis av mer än ett företag kan, om det är till hans förmån, vid prövning av rätten till avdrag hänsyn tagas även till det eller de andra företagen. Därvid gäller följande förutsättningar

1. företagens sammanlagda förmögenhetsvärde får ej överstiga två miljoner kronor,

2. mellan företagen skall föreligga ett inre sammanhang, innebärande att verksamhet som bedrivs av ett företag i större grad är beroende av eller understöder det eller de andra företagen,

3. minst 60 procent av företagens sammanlagda förmögenhetsvärden skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

4. minst 60 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företagen i fråga,

5. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företagen.

6 §.

Avdrag medges med 25 procent av den del av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 300 000 kronor. Den skattepliktiga förmögenheten vid beskattningsårets utgång minskad med avdraget utgör den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Om beskattningsbar — — — från denna.

b) att 29 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse:

29 §.

Är minst 60 procent av behållningen i boet efter den, som vid sin död var bosatt här i riket, hänförlig till företag enligt 1 § andra stycket förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag och ägdes företaget till minst 60 procent — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av den avlidne ensam eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer, får nedläggning av arvsskatt ske som nedan sägs i denna paragraf. Detsamma gäller när den avlidne på motsvarande sätt ägt del i mer än ett företag, om förutsättningarna enligt 4 § 2 och 3 nämnda förordning förelegat.

Erhåller någon på grund av arv eller testamente rätt till företaget eller del däri, får beskattningsmyndigheten efter ansökan av arvinge eller testamentstagare medgiva anstånd med erläggande av viss del av den skatt som belöper på hans lott i boet. Anstånd medgives särskilt för varje arvinge och testamentstagare och får avse 20 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 10 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 kronor men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget uppenbarligen understiger 60 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Medgivet anstånd upphör fyra år efter det beskattningsmyndigheten meddelat beslut om anstånd. Visar den som erhållit anstånd senast sex veckor därefter att han under anståndstiden haft sin förmögenhet nedlagd i företaget till minst 60 procent och att någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, eftergives anståndsbeloppet jämte ränta.

Får beskattningsmyndigheten — — — anståndets förverkande.

Är dödsbo — — — varit skiftat.

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd med erläggande av eller eftergift av arvsskatt enligt denna paragraf utan hinder av att den avlidnes del i företaget understiger 60 procent av boets behållning eller att arvinges eller testamentstagares del i företaget understiger 60 procent av hans förmögenhet.

12) de likalydande motionerna I: 1065 av herr *Tistad m. fl.* och II: 1230 av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar att 12 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse:

12 §.

Har någon — — — skolat ökas.

Vidare skall

a) där livförsäkring, som är kapitalförsäkring, tagits å försäkringstagarens eller hans makes liv samt den rätt, som på grund av försäkringsavtalet tillkommit endera av dem, jämlikt 116 § första stycket lagen om försäkringsavtal icke kunnat tagas i mät för någonderas gäld, eller

b) där försäkring tagits för olycksfall eller sjukdom,

vid skattens beräkning från värdet av vad som tillfallit någon i egenskap av förmånstagare såsom skattefritt avräknas ett belopp motsvarande vid beskattning enligt klass I i 28 § *sex och ett halvt basbelopp* och i annat fall *två basbelopp enligt lagen om allmän försäkring*. Har på grund av förordnande av samma person förmånstagaren tidigare erhållit sådant förvärv, som jämlikt 37 § 2 mom. är i beskattningshänseende likställt med gåva, må likväl å värdet av vad som inom loppet av tio år tillfallit förmånstagaren ej avräknas mer än sammanlagt det belopp som sålunda är skattefritt för förmånstagaren.

Vad som — — — äga rum.

Skattskyldig enligt — — — annan livränteförsäkring.

Angående vad — — — i anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.

Vad i — — — av anvisningarna till 31 § kommunalskattelagen.

13) de likalydande motionerna I: 1066 av herr *Tistad m. fl.* och II: 1231 av herr *Andersson* i Örebro *m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar att testamentslott, som tillfaller förutvarande make, skall hänföras till skatteklass I

14) de likalydande motionerna I: 1067 av herr *Werner* och II: 1242 av herr *Hermansson m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen beslutar

a) att 11 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt skall ha nedan angivna lydelse:

11 §.

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra:
 när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 250 000 kronor:
 två procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som över-
 stiger 150 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

250 000 men icke	400 000 kr.:	2 000 kr. för	250 000 kr. och	2,5 %	av återstoden;
400 000 " "	1 000 000 " :	5 750 " "	400 000 " "	3 %	" " ;
1 000 000 kr.		: 23 750 " "	1 000 000 " "	3,5 %	" " .

b) att arvs- och gåvoskatten höjs med i genomsnitt 50 %, varvid veder-
 börande utskott utarbetar lämpliga skatteskalor

15) de likalydande motionerna I: 1068 av herrar *Wikström* och *Nils Theodor Larsson* samt II: 1246 av herr *Nelander m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att kapitalskattebered-
 ningen erhåller tilläggsdirektiv att utarbeta förslag om befrielse från arvs-
 skatt för sammanslutningar, som främjar religiösa, välgörande eller eljest
 allmännyttiga ändamål, samt folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar
 och andra liknande sammanslutningar, som har till främsta syfte att anord-
 na eller tillhandahålla allmänna samlingslokaler

16) de likalydande motionerna I: 1069 av herrar *Akerlund* och *Strandberg*
 samt II: 1234 av herr *Enarsson*, vari hemställts

att riksdagen beslutar att 53 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370)
 skall ha nedan angivna lydelse:

3 m o m. Avlider skattskyldig — — — den avlidne.

Vad i — — — för fastighet.

För senare — — — juridisk person.

Från och med det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalen-
 deråret efter det kalenderår, då dödsfallet inträffade, tillämpas dock be-
 stämmelserna om handelsbolag på dödsbo efter den som vid sitt frånfälle
 var bosatt här i riket, om för dödsboet skulle ha beräknats högre till statlig
 inkomstskatt taxerad inkomst än 15 000 kronor eller större skattepliktig
 förmögenhet än 150 000 kronor. Dödsbo på vilket bestämmelserna om han-
 delsbolag varit tillämpliga något beskattningsår anses därefter som sådant
 bolag i beskattningshänseende, oavsett storleken av boets inkomst eller för-
 mögenhet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas icke på fideikommissbo.

Om särskilda — — — icke föras.

17) motionen II: 1232 av herr *Bergqvist*, vari hemställts
 att riksdagen

a) med avslag på propositionen i motsvarande delar antar följande

1) Förslag

till

Förordning

om ändring i förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt

Härmed förordnas i fråga om förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt¹,

dels att 2, 8, 9—12 §§ och 20 § 2 mom. skall ha nedan angivna lydelse,

dels att i förordningen skall införas en ny paragraf, 12 a §, av nedan angivna lydelse,

dels att anvisningarna till 9 § skall upphöra att gälla,

dels att till förordningen skall fogas anvisningar till 12 § av nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

2 §

Skattepliktig förmögenhet utgör kapitalvärdet av den skattskyldiges nedan i 3 § 1 mom. angivna tillgångar, i den mån samma värde överstiger kapitalvärdet av hans skulder.

8 §

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år, skall, därast barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst icke uppgår till minst 100 kronor, den skattskyldige taxeras jämväl för barnets förmögenhet. I den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet inbegripes i sådant fall jämväl barnets förmögenhet.

9 § första, andra och femte styckena

Statlig förmögenhetsskatt skall utgå i förhållande till den på nedan angivet sätt bestämda beskattningsbara förmögenheten.

Såsom beskattningsbar förmögenhet upptages, utom i fall som avses i tredje stycket här nedan, den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång.

¹ Senaste lydelse av

8 § 1969: 236

9 § 1965: 73

10 § 1965: 73

11 § 1 mom. 1965: 73

(Föreslagen lydelse)

2 §

Kapitalvärdet av den skattskyldiges tillgångar, minskat med kapitalvärdet av hans skulder, utgör taxerad förmögenhet.

8 §

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år, skall barnets förmögenhet läggas till hans egen taxerade förmögenhet, om icke barnet har en till statlig inkomstskatt beskattningsbar inkomst av minst 100 kronor.

9 §

Från den taxerade förmögenheten avdrages för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag och familjestiftelse, som avses i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt, 150 000 kronor, om statlig inkomstskatt kan beräknas enligt andra stycket nämnda moment, och i annat fall 100 000 kronor. Återstoden

11 § 3 mom. 1953: 276

12 § 1 mom. 1969: 236

12 § 2 mom. 1952: 407

20 § 2 mom. 1953: 276

(Nuvarande lydelse)

Beskattningsbar förmögenhet utföres i fulla hundratal kronor, så att överskjutande belopp, som icke uppgår till fullt hundratal kronor, bortfaller.

10 § första stycket

Fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag eller i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse skall icke utgöra statlig förmögenhetsskatt, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 100 000 kronor.

11 §

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för fysisk person, oskift dödsbo, utländskt bolag samt i 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt omförmäld familjestiftelse utgöra:

när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 150 000 kronor: åtta tiondels procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 100 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 150 000 men icke 200 000 kr.: 400 kr. för 150 000 kr. och 1 % av återstoden;

200 000 men icke 400 000 kr.: 900 kr. för 200 000 kr. och 1,3 % av återstoden;

400 000 men icke 1 000 000 kr.: 3 500 kr. för 400 000 kr. och 1,6 % av återstoden;

1 000 000 kr.: 13 100 kr. för 1 000 000 kr. och 1,8 % av återstoden.

3 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall utgå i helt antal kronor, därvid iakttages att skattebeloppet vid öretal över femtio avrundas uppåt och vid annat öretal avrundas nedåt till närmaste hela krontal.

12 §

1 mom. För äkta makar, som under beskattningsåret levtt tillsammans,

(Föreslagen lydelse)

utgör, efter avrundning nedåt till närmast lägre tusental kronor, beskattningsbar förmögenhet.

10 §

För skattskyldig som i 9 § sägs utgår den statliga förmögenhetsskatten enligt följande skala:

Beskattningsbar förmögenhet, kr.	Förmögenhetsskatt, kr.
— 100 000	1,0 % inom skiktet
100 000— 250 000	+1,5 % » »
250 000— 500 000	+2,0 % » »
500 000—1 500 000	+2,5 % » »
1 500 000—	+3,0 % » »

11 §

För äkta makar, som under beskattningsåret levtt tillsammans, be-

(Nuvarande lydelse)

mans, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för makarna var för sig, varvid boets gemensamma förmögenhet inräknas i mannens skattepliktiga förmögenhet. Har därvid skuld, som i 5 § avses, helt eller delvis ej kunnat utnyttjas å den därtill närmast berättigade makens förmögenhet, må bristen avräknas å den andra makens förmögenhet.

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år, och uppgår barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst till minst 100 kronor, beräknas den skattepliktiga förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Härvid skall, vid tillämpning av 9 § tredje och fjärde styckena, hänsyn tagas till den sammanlagda nettoinkomsten hos dem för vilka gemensam beräkning av förmögenheten sker. Frågan om skatteplikt enligt 10 § bedömes med hänsyn till den sålunda gemensamt bestämda beskattningsbara förmögenheten. Skatt beräknas likaledes efter nämnda förmögenhet och fördelas på envar efter hans skattepliktiga förmögenhet. Vad i 11 § 3 mom. sägs skall därvid iakttagas.

2 mom. Äkta makar, som under beskattningsåret levt åtskilda, skola i fråga om taxering till statlig förmögenhetsskatt anses såsom av varandra oberoende skattskyldiga.

9 § tredje och
fjärde styckena

Därest för fysisk person eller oskift dödsbo den skattepliktiga förmögenheten överstiger trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten enligt förordningen om statlig inkomstskatt, skall den beskattnings-

(Föreslagen lydelse)

räknas taxerad förmögenhet för var och en av dem. Boets gemensamma förmögenhet inräknas i mannens. Skuld enligt 5 §, som icke kunnat utnyttjas av make, avräknas på den andres förmögenhet.

Har skattskyldig hemmavarande barn, som icke fyllt 20 år, och uppgår barnets till statlig inkomstskatt beräknade beskattningsbara inkomst till minst 100 kronor, beräknas den taxerade förmögenheten för den skattskyldige och barnet var för sig.

Den beskattningsbara förmögenheten beräknas i fall som avses i första stycket gemensamt för makarna och i fall som avses i andra stycket gemensamt för föräldrar och barn. Skatt beräknas efter nämnda förmögenhet. Den fördelas på envar efter hans taxerade förmögenhet och avrundas för var och en av dem nedåt till helt krontal.

Hava äkta makar levt åtskilda under beskattningsåret, beskattas de oberoende av varandra.

12 §

Förmögenhetsskatten för fysisk person eller oskift dödsbo nedsättes, om denna skatt och den statliga inkomstskatten tillsammans är högre än de belopp som framgår av följande skala:

(Nuvarande lydelse)

bara förmögenheten utgöra ett belopp, motsvarande trettio gånger den sammanräknade nettoinkomsten, dock minst femtio procent av den skattepliktiga förmögenheten.

Har vid uppskattning av förmögenhet den värdesättning av tillgångar i rörelse eller å jordbruksfastighet, som skett i skattskyldigs räkenskaper och som godkänts vid inkomstberäkningen, frångåtts, skall till grund för tillämpning av de i tredje stycket meddelade bestämmelserna läggas den sammanräknade nettoinkomst som skulle ha fastställts, om den vid förmögenhetsuppskattningen gjorda värdesättningen av tillgångarna tillämpats även vid inkomstberäkningen. Vid beräkning av den i föregående punkt avsedda inkomsten skall iakttagas, att värdesättning av tillgångarna vid utgången av närmast föregående beskattningsår skall ske enligt grunder motsvarande dem, vilka tillämpats vid förmögenhetsuppskattningen för det beskattningsår varom fråga är.

12 § 1 mom.
tredje stycket
(se föregående sida)

(Föreslagen lydelse)

<i>Statlig beskattningsbar inkomst</i>	<i>Summa statlig inkomst- och förmögenhetsskatt</i>	
—100 000		75 % inom skiktet
100 000—250 000	75 000	+80 % » »
250 000—500 000	195 000	+85 % » »
500 000—	407 500	+90 % » »

Förmögenhetsskatten nedsättes med överskjutande belopp, dock med högst hälften av denna skatt.

Hava äkta makar levt tillsammans under beskattningsåret, skall nedsättning ske enligt denna paragraf med ledning av makarnas sammanlagda beskattningsbara inkomst och deras sammanlagda statliga inkomst- och förmögenhetsskatter samt fördelas efter vardera makens taxerade förmögenhet. Förmögenhetsskatten avrundas för var och en av dem nedåt till helt kronor. Däremot sammanläggas icke barns inkomst och skatter med föräldrarnas, även om sammanläggning skett beträffande förmögenheten enligt 11 §.

Om inkomst- eller förmögenhetsskatt avräknats mot utländsk skatt, skall nedsättning enligt denna paragraf ske som om avräkning icke skett.

(Nuvarande lydelse)

10 § andra stycket

Ej heller föreligger skatteplikt till statlig förmögenhetsskatt för juridisk person som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, därest den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 5 000 kronor.

11 §

2 mom. Statlig förmögenhetsskatt skall för juridisk person, som avses i 6 § 1 mom. b) denna förordning, utgöra:

en och en halv promille av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 5 000 kronor, dock lägst en krona.

20 §

2 mom. Konungen äger, — — — — — i riket.

I fall, varom i detta mom. förmäles, må Konungen förklara, att statlig förmögenhetsskatt skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av den på grundval av överenskommelsen eller beslutet fastställda beskattningsbara förmögenheten än skatten skulle utgjort av den beskattningsbara förmögenhet, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet. Vad i 11 § 3 mom. och 12 § 1 mom. stadgas om beräkning av statlig förmögenhetsskatt i helt antal kronor skall äga motsvarande tillämpning vid beräkning av skatt, som i detta mom. avses.

Överenskommelse med — — — — — månader tilländalupit.

Anvisningar
till 9 §

Vid tillämpning av bestämmelserna i 9 § tredje stycket skall, där fråga är om skattskyldig, vilken under beskattningsåret erlagt sjömansskatt

(Föreslagen lydelse)

12 a §

Från den taxerade förmögenheten för juridisk person, som avses i 6 § 1 mom. b), avdrages 5 000 kronor. Återstoden utgör, efter avrundning nedåt till närmast lägre tusental kronor, beskattningsbar förmögenhet. På denna utgår förmögenhetsskatt med en och en halv promille.

20 §

I fall, varom i detta mom. förmäles, må Konungen förklara, att statlig förmögenhetsskatt skall för skattskyldig fastställas till högre belopp än gällande bestämmelser eljest skulle föranleda, dock att skatten ej må komma att uppgå till större del, procentuellt beräknad, av den på grundval av överenskommelsen eller beslutet fastställda beskattningsbara förmögenheten än skatten skulle utgjort av den beskattningsbara förmögenhet, som skulle hava fastställts, om hänsyn ej tagits till överenskommelsen eller beslutet. Vad i 11 och 12 §§ stadgas om beräkning av statlig förmögenhetsskatt i helt antal kronor skall äga motsvarande tillämpning vid beräkning av skatt, som i detta mom. avses.

Anvisningar
till 12 §

Vid tillämpning av bestämmelserna i 12 § skall, om den skattskyldige erlagt sjömansskatt under beskattningsåret, den statligt beskattnings-

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

den sammanräknade nettoinkomsten ökas med den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten.

bara inkomsten ökas med den till sjömansskatt beskattningsbara inkomsten. Vidare skall vid beräkningen av summa statlig inkomst- och förmögenhetsskatt hänsyn även tas till sjömansskatt.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser tillämpas dock vid 1970 års taxering och vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

Genom förordningen upphäves förordningen (1952: 410) med bestämmelser om begränsning av skatt i vissa fall samt förordningen (1952: 411) med bestämmelser om begränsning i vissa fall av preliminär skatt, dock att förstnämnda förordning skall äga tillämpning i fråga om skatt som påförts på grund av 1970 eller tidigare års taxering eller på grund av eftertaxering för nämnda år.

2) Förslag

till

Lag

om ändring i taxeringsförordningen (1956: 623)

Härmed förordnas, att 25 och 68 §§, 69 § 2 mom. och 105 § 1 mom. taxeringsförordningen (1956: 623)¹ skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

25 §

Allmän självdeklaration — — — — — vid taxeringen.

5) den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, ändå att förmögenheten icke uppgår till *skattepliktigt* belopp, dock endast om och i den mån skattskyldighet för förmögenhet åligger honom,

5) den skattskyldiges tillgångar och skulder vid slutet av beskattningsåret, ändå att förmögenheten icke uppgår till *beskattningsbart* belopp, dock endast om och i den mån skattskyldighet för förmögenhet åligger honom,

6) beloppet av — — — — — dennes hemortskommun.

Allmän självdeklaration — — — — — allmän försäkring.

Har skattskyldig — — — — — sådan förmögenhet.

Belopp, som — — — — — öretal bortfalla.

¹ Senaste lydelse av
25 § 1967: 199

68 § 1967: 199
105 § 1 mom. 1958: 87

(Nuvarande lydelse)

(Föreslagen lydelse)

68 §

Följande taxeringslängder — — — — —	skattskyldiges namn.
I inkomstlängden — — — — —	avgiften skall beräknas.
Uppgår den — — — — —	icke uppkommer.
I förmögenhetslängden antecknas den till statlig förmögenhetsskatt <i>skattepliktiga</i> och beskattningsbara förmögenheten.	I förmögenhetslängden antecknas den till statlig förmögenhetsskatt <i>taxerade</i> och beskattningsbara förmögenheten.
Närmare föreskrifter — — — — —	Kungl. Maj:t.
Taxeringslängd underskrives — — —	taxeringsnämndens beslut.

69 §

2 mom. Skall i fråga om stiftelse den statliga inkomstskatten beräknas enligt 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller den statliga förmögenhetsskatten beräknas enligt 11 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt, skall till stiftelsen sändas underrättelse därom.

2 mom. Skall i fråga om stiftelse den statliga inkomstskatten beräknas enligt 10 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller den statliga förmögenhetsskatten beräknas enligt 10 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt, skall till stiftelsen sändas underrättelse därom.

105 §

1 mom. Om kammarrätten — — — — — å denne.
 Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, där ändring göres i den enes taxering, även i den andres taxering vidtaga av ändringen påkallad rättelse, såvitt angår tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen eller 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 12 § 1 mom. förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Äro makar var för sig taxerade, äger kammarrätten eller Kungl. Maj:t, där ändring göres i den enes taxering, även i den andres taxering vidtaga av ändringen påkallad rättelse, såvitt angår tillämpning av 52 § 1 mom. kommunalskattelagen eller 11 § 1 mom. förordningen om statlig inkomstskatt eller 11 § förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Hava besvär — — — — — mån ändras.

Vidtager kammarrätten — — — — — nämnda lag.

Denna förordning träder i kraft den 1 januari 1971. Äldre bestämmelser tillämpas dock vid 1970 års taxering och vid eftertaxering för år 1970 eller tidigare år.

b) avslår propositionens förslag till förordning om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag

c) avslår propositionens förslag till förordning om begränsning av skatt i vissa fall

d) antar propositionens förslag till förordning om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt med den ändringen att 29 §, som enligt propositionen skall innehålla regler om nedsättning av arvsskatt då viss del av boets behållning är hänförlig till företag av visst slag, utgår

e) i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att frågan om beskattning av privata stiftelser och sammanslutningar ytterligare utreds

f) i skrivelse till Kungl. Maj:t ger till känna vad som anförts i motionen beträffande direktiven för den kommande utredningen om företagsbeskattningen

18) motionen II: 1239 av fru *Eriksson* i Stockholm och herr *Wiklund* i Stockholm, vari hemställts

att riksdagen beslutar att 3 § förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse:

3 §.

Från skattskyldighet enligt denna förordning äro befriade staten;

stiftelse eller sammanslutning med huvudsakligt ändamål att under samverkan med militär eller annan myndighet stärka rikets försvar;

stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning eller att främja vård av *sjuka eller handikappade och behövande ålderstigna*, dock icke där ändamålet är att sålunda tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter;

akademi och sådan stiftelse eller sammanslutning, som har till huvudsakligt ändamål att främja vetenskaplig undervisning eller forskning.

Skattebefrielse enligt — — — eller sammanslutning.

Yrkanden vid riksdagens början

19) de likalydande motionerna I: 798 av herr *Werner* och II: 906 av herr *Hermansson m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär

a) översyn av lagen (1929:116) om tillsyn över stiftelser

b) prövning av frågan om stiftelsernas skattefrihet i hela dess vidd

c) prövning av stiftelserna såsom juridisk och ekonomisk kategori särskilt med avseende på deras utnyttjande som instrument för ekonomisk makt samt av frågan om överförande av de största stiftelserna i statlig ägo

20) motion II: 900 av herr *Bergqvist m. fl.*, vari hemställts

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär utredning om slopande av skattefriheten för privata stiftelser.

De ovan under 19) redovisade motionerna har i vad de avser tillsyn över stiftelser hänvisats till lagutskott, i vad de avser skattefrihet för stiftelser hänvisats till bevillningsutskottet och i övrigt till bankoutskottet.

Motivering

Reformering av beskattningen

I: 1055 och II: 1243

Ändringsförslagen i propositionen ansluter sig i huvudsak till de fördelingspolitiska synpunkter som kapitalskatteberedningen anfört. Genom särskilda bestämmelser har beskattningen av vissa mindre och medelstora familjeföretag avvägs så att dessa i princip inte skall få ökad skattebelastning. Finansministern har alltså på denna punkt till viss del anslutit sig till vår reservants synpunkter i beredningen. Emellertid uppvisar regeringsförslaget flera starkt betänkliga sidor.

Finansministern har lika litet som kapitalskatteberedningen bemödat sig om att företa några samhällsekonomiska analyser av verkningarna av en höjd kapitalbeskattning. Den remisskritik som riktades mot beredningen på denna punkt riktar sig alltså i lika hög grad mot innehållet i proposition 71. Med tanke på den förhållandevis känsliga ekonomiska situation som landet befinner sig i är denna underlåtenhet anmärkningsvärd.

Finansministern delar uppfattningen att det starkt kan ifrågasättas om familjeföretagen tål den ytterligare belastning som även en måttlig höjning av kapitalskatterna innebär. Någon undersökning av hur företagens existens kan hotas redan genom nuvarande kapitalbeskattnings utformning har finansministern inte gjort. Det är emellertid uppenbart att han har uppfattat denna risk, eftersom de mindre och medelstora familjeföretagen genom den föreslagna specialregeln erhåller sänkt arvs- och förmögenhets-skatt. Emellertid finns det skäl anta att denna sänkning inte är tillräcklig med hänsyn till det förräntningskrav som måste ställas på kapitalet i de företag som befinner sig i tillväxt för att de över huvud taget skall kunna klara arvs- och förmögenhetsskatterna. Följande tabell visar ett exempel på det räntabilitetskrav som måste ställas på kapital som beskattas enligt de föreslagna reglerna i propositionerna 70 och 71. Med räntabilitetskrav förstås här den vinst i procent av det egna kapitalet som erfordras för att nedlagt eget kapital skall kunna bevaras intakt.

Förutsättningar

1. Alder vid tillträdet	30 år
2. Lön för ägaren av företaget	50 000 kr./år
3. Förmögenhetstillväxt	2—4 %
4. Antal bröstarvingar	2 st.

Tabell

Förmögenhet vid tillträdet	Tillväxt		
	2 %	3 %	4 %
200 000	7,0	10,1	13,0
400 000	8,8	11,9	15,1
800 000	11,0	15,7	21,7
1 600 000	17,6	21,1	24,6

} förräntningskrav i %

För svenska börsnoterade aktiebolag har den genomsnittliga justerade räntabiliteten före skatt legat mellan 10 och 14 % under 1960-talet. Motsvarande värden för verkstadsföretag med mellan 150 och 500 anställda har varit 8,5 och 15,5 %. En jämförelse med tabellen ovan visar att ett stort antal svenska familjeföretag har en negativ eller mycket låg räntabilitet efter kapitalskatter. Dessa företag torde därför knappast kunna upprätthålla den solida kapitalstruktur som behövs för att inte konkursrisken skall öka. Deras fortlevnad kan därför trots den föreslagna specialregeln äventyras.

En ny kapitalskatteutredning bör tillsättas. Denna skall utarbeta förslag som syftar till att stödja och uppmuntra sparande och enskild företagsamhet. Förslagen bör även utformas med hänsyn till vikten av att icke alltför stora skillnader föreligger i kapitalbeskattningen mellan Sverige och andra nordiska eller europeiska stater.

Gränsbelopp, avdrag och skiktgränser i förmögenhets- och arvsskattehänseende bör göras värdebeständiga. Härigenom undviks de automatiska skatteskärpningar genom den ständigt fortgående penningvärdeförsämringen som tidigare varit ofrånkomliga.

Motionärerna föreslår också en rad ändringar i propositionen, vilka redovisas i det följande.

I: 1056 och II: 1233

Det kan inte gärna bestridas, att det är en stor brist vid den nu aktuella skattereformen, att man inte undersökt vilka konsekvenserna kan bli för den ekonomiska tillväxten i vårt land. Detta behöver dock inte hindra en angelägen skattereform, men det är nödvändigt, att dessa brister i utredningsmaterialet repareras med det snaraste.

Det är naturligtvis väsentligt att veta vilka konsekvenser skattesystemet har för näringslivet, den ekonomiska tillväxten och därmed också för standardhöjningen och fördelningspolitiken. Kapitalskatterna i vårt land är höga i jämförelse med förhållandena i andra länder. Vad betyder detta för vårt näringslivs konkurrensmöjligheter på världsmarknaden? Vad betyder det för vår handelsbalans? För sysselsättningen i vårt land? Har vi en skattepolitik, som medför arbetslöshetsrisker? Blir de mindre och medelstora företagen särskilt hårt drabbade? Det skulle i så fall innebära, att skattepolitiken leder till ekonomisk maktkoncentration.

Mycket talar för att skattesystemet inte har den bästa utformningen med sikte på såväl ekonomisk tillväxt som jämlikhet. Den ekonomiska tillväxttakten har under senare år knappast varit helt tillfredsställande. Bakom detta torde inte minst ligga, att investeringarna för det svenska näringslivets effektivisering och rationalisering inte svarat mot det önskvärda. Vårt land har här kommit på efterkälken — i förhållande till flertalet konkurrentländer. Det frivilliga och enskilda sparandet har otvivelaktigt visat sig otillräckligt, och det torde vara en fråga, som har samband med skattesystemet. Det kan också vara svårt att bortse från att de ökade valutasvårigheterna för vårt land delvis har sin förklaring i kapitalflykt.

Det är angeläget, att kapitalskatteberedningen i sitt fortsatta arbete ägnar särskild uppmärksamhet åt frågan hur skattesystemet påverkar sparande, investeringsvilja och ekonomisk tillväxt. En sådan bedömning har avgörande betydelse för våra praktiska möjligheter till jämlikhet. Naturligtvis får man förutsätta, att kapitalskatteberedningen har sin uppmärksamhet främst på verkningarna av förmögenhets- och arvsskatterna. Men problemet innefattar också inkomstbeskattningen, och en helhetsbedömning kan knappast göras utan att också denna inneslutes i perspektivet.

Ett ändrat penningvärde bör i princip inte medföra ändrat skattetryck, eftersom skatteändringar i anslutning till vad grundlagen stadgar bör ske efter beslut i demokratisk ordning. En mindre penningvärdeförändring bör från praktiska utgångspunkter inte föranleda åtgärd. Men en automatik bör finnas, som vid penningvärdeförändring av viss procent garanterar, att skatterna återförs till den beslutade nivån, d. v. s. genom justering av skattepliktsgräns och övriga beloppsgränser.

I: 1062 och II: 1229

Inom arvsbeskattningen är behovet av indexreglerade belopp för avdrag och skalgränser särskilt stort. Skattereglerna ändras erfarenhetsmässigt ganska sällan, och en anpassning av beloppen till penningvärdets förändringar sker därför med relativt långa mellanrum.

Fasta avdrag och skalgränser ger upphov till skatteskärpningar i takt med inflationen. Den av penningvärdeförsämringen orsakade skatteskärpningen drabbar små arvslotter med större kraft än stora. Särskilt besvärande kan det vara att grundavdragen urholkas så att makes och barns arvslotter skattebeläggs även i dödsbon med obetydlig behållning. Utan tvekan skulle många människor uppleva detta som direkt stötande.

I propositionen föreslås justering av skatten på mindre arv, som innebär en viss anpassning av realbeloppen till det penningvärde som rådde vid senaste genomgripande förändring av arvsbeskattningen. För framtiden skulle det behövas ett system som mera automatiskt anpassar arvsbeskattningen efter penningvärdet. Kapitalskatteberedningen bör därför erhålla som tilläggsdirektiv att utforma ett förslag till indexreglerat system för arvsbeskattningen.

Departementschefen avvisar i propositionen en begränsad indexreglering och uttalar "att en övergång från särskilt fastställda belopp till indexreglerade belopp om möjligt bör ske efter en samlad bedömning av förutsättningarna för en sådan övergång även på andra områden inom skattelagstiftningen". Man kan lika väl se problemet på motsatt sätt. Enär ett system med indexreglerade belopp är oprövat inom skattelagstiftningen, kunde det vara till fördel att pröva det på ett begränsat område för att där erhålla erfarenheter.

Förmögenhetsskatten

Skattepliktsgränsen

I: 1055 och II: 1243

Skattepliktsgränsen bör höjas till 200 000 kr. bl. a. för att eliminera skadeverkningarna av de höjda taxeringsvärdena för fastigheter.

II: 1232

Med hjälp av kapitalbeskattningen skulle det vara möjligt att i dagens läge driva utjämningen längre. Det finns mycket starka skäl för departementschefens uppfattning att en större andel av kapitalskatterna bör bäras av de stora förmögenheterna, arven och gåvorna. Den centrala fördelningspolitiska aspekten på en kapitalskattereform bör dock inte uppfattas som en utjämning mellan de människor som betalar dylika skatter, utan som en utjämning mellan förmögenhetsägarna å ena sidan och de stora löntagargrupperna å den andra. Enligt en av kapitalskatteberedningen gjord sammanställning framgår att år 1966 drygt 1,5 miljoner skattskyldiga, d. v. s. ca 40 procent, helt saknade nettoförmögenhet, 2 070 000 skattskyldiga hade nettotillgångar som understeg skattepliktsgränsen, medan endast 210 000, eller 5,5 procent av samtliga skattskyldiga, var i besittning av förmögenhet som översteg skattepliktsgränsen. Dessa 5,5 procent hade nästan hälften av förmögenhetssumman.

Det kan inte höra till de mest angelägna uppgifterna att lätta beskattningen för personer med förmögenheter på mellan 100 000 och 450 000 kr. Med hänsyn till effekten av de höjda taxeringsvärdena för fastigheter kan en viss skattelättnad för gifta upp till 450 000 kr. accepteras. För ensamstående förmögenhetsägare bör man däremot tänka sig en mindre höjning av förmögenhetsskatten redan för belopp över 100 000 kr. Propositionens förslag till höjning av skattepliktsgränsen upp till 150 000 kr. för gifta och med dem likställda personer måste anses vara en godtagbar avvägning. Eftersom makars förmögenhet sambeskattas kan det vara skäligt att beskatta deras förmögenhet lindrigare än ensamståendes. För ensamstående bör den nuvarande skattepliktsgränsen på 100 000 kr. kvarstå.

Förslaget i motionen ansluter sig till kapitalskatteberedningens förslag.

I: 1069 och II: 1234

Utan annan motivering i tillämpliga delar än som anförs i propositionen nr 71 för höjning av skattepliktsgränsen för förmögenheter från 100 000 till 150 000 kr. bör de i 53 § 3 mom. fjärde stycket kommunalskattelagen angivna beloppsgränserna för dödsbos inkomst och förmögenhet höjas till 15 000 kr. resp. 150 000 kr.

Skatteskalan

I: 1055 och II: 1243

Den nuvarande skatteskalan bibehålls i stort sett oförändrad. För att effekterna av de höjda taxeringsvärdena för fastighet i stort sett skall elimineras bör dock ändring vidtas enligt följande:

Beskattningsbar förmögenhet	Förmögenhetsskatt, kr.
—200 000	0 % inom skiktet
200 000—600 000	0 + 1,4 % ”
600 000—	5 600 + 1,8 % ”

I: 1067 och II: 1242 (jfr II: 1216)

Den ökning av skatteuttaget på de stora förmögenheterna som föreslås av regeringen är obetydlig och utgör endast ca 40 miljoner kr. per år, varvid hänsyn ändå tagits till de nya höjda taxeringsvärdena på fastigheter. Frågan är om förslagen i proposition nr 71 över huvud taget innebär någon ökad belastning på förmögenheterna räknat på gällande taxeringsvärden. Regeringen har inte följt det förslag som ställdes av kapitalskatteberedningen och som innebär ett ökat uttag i kapitalbeskattningen med sammanlagt 250 miljoner kr. per år. Regeringsförslaget innebär ett lägre skatteuttag än vad som krävdes t. o. m. av folkpartiets och centerpartiets ledamöter i beredningen. Hur kan detta förslag benämnas jämlikhetspolitik? Anmärkningsvärt är också att frågan om kapitalbeskattningen på intet sätt ställs in i ett allmänt politiskt och ideologiskt sammanhang.

Enligt VPK:s skattealternativ bör den nödvändiga minskningen av skatterna för medborgare med låga inkomster finansieras bl. a. genom en kraftigt höjd kapitalbeskattning.

Beskattningen av de stora förmögenheterna bör väsentligt skärpas, varför en skatteskala för förmögenhetsbeskattningen föreslås som i jämförelse med de av regeringen i propositionen föreslagna reglerna ger en merinkomst för statskassan på ca 300 milj. kr.

II: 1232

När det gäller skatteskalan kan — som LO framhållit i sitt remissvar — kapitalskatteberedningens förslag i stort sett betraktas som väl avvägt.

*30 gångerregeln och 80 procentspärren**I: 1055 och II: 1243*

Begränsningsregeln bör ändras så att 80 procentspärren tillämpas genomgående, alltså oavsett storleken av den skattskyldiges till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomst.

I: 1058 och II: 1241

Allra hårdast träffar uppenbarligen förmögenhetsbeskattningen en del stora jordegendomar med låg avkastning. För dessa har taxeringsvärdena av olika skäl på senare år särskilt starkt höjts. Förmögenheten är såsom sådan väsentligen fastlåst i jorden. Avkastningen inskränker sig ej sällan till en eller två procent, och arvsskatten hänger som ett latent hot över verksamheten. Det är att märka att dessa jordegendomar ofta spelat en väsentlig roll för kultur- och miljövården under gångna århundraden in i vår egen tid. Det är icke minst på grund härav av vikt för samhället att dessa stora driftsenheter får bestå. De reduktionsregler som i propositionen föreslås för familjeföretagen är icke alltid till fyllest för att säkerställa dessas fortbestånd eftersom det kan vara fråga om förmögenheter som överstiger dem på vilka dessa regler tar sikte.

Förmögenhetsskatten utgår ej sällan på rent fiktiva värden.

Förmögenhetsskattens skärpning och allmänt ökade roll för den totala skattebelastningen ställer därför ökade krav på de allmänna begränsningsreglerna enkannerligen på den begränsningsregel som hittills betecknats som 80 procentspärren. Den yttersta gränsen för skatteuttaget bör icke överstiga 80 procent. Viss icke alltför obetydlig andel av avkastningen bör rimligen tillkomma den skattskyldige själv. Det är också angeläget att spärrregeln blir effektivare än vad f. n. är fallet.

I detta hänseende föreslås en ändring av reduktionsregeln i 5 § i förslaget till förordning om begränsning av skatt i vissa fall på så sätt att den statliga förmögenhetsskatten reduceras ned till skatten på 25 % av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet. Motsvarande ändring torde även böra göras i 6 § andra stycket av förordningen.

Till förhindrande av missbruk bör vid nedsättningen av skatt hänsyn ej tas till underskott som härrör från hobbyverksamhet eller liknande.

Den föreslagna ändrade regeln bör i vart fall gälla som ett provisorium i avvaktan på de andra regler i ämnet som kan väntas framkomma vid kapitalskatteberedningens fortsatta arbete.

II: 1232

Den av kapitalskatteberedningen föreslagna begränsningsregeln kan också anses lämpligt utformad, eftersom den dels har en klar progressiv effekt, dels innebär en betydande förbättring i förhållande till nuvarande bestämmelser.

Övergångsbestämmelserna

I: 1061 och II: 1237

Vid 1971 års taxering till förmögenhetsskatt kommer den nuvarande skatteskalan att tillämpas för förmögenheter över 150 000 kr. Härigenom uppstår övergångsvis en besvärande tröskeeffekt. För att undvika, att den blir alltför markerad föreslås en specialregel, som innebär, att skatten inte får överstiga 1/10 av skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kr. Den regeln har dock, som framgår av tabellen nedan, en ganska begränsad effekt i skiktet 150 000—154 000 kr. Om taket i övergångsregeln sänks från 1/10 till 1/50 blir tröskeeffekten mindre markerad. Ett tak på 1/100 skulle motsvara de nya skatteskalornas effekt i resp. skikt.

Skatten för förmögenheter 1971 enligt olika alternativ

Belopp	Gamla skalorna			Nya skalorna
	Utan begränsning	Övergångsregel		
		1/10	1/50	
Under 150 000	—	—	—	—
150 000	400	—	—	—
152 000	420	200	40	20
154 000	440	400	80	40
156 000	460	←	120	60
160 000	500		200	100
180 000	700		600	300
190 000	800		800	400
200 000	900	←	←	500

Många skäl — främst höjningen av taxeringsvärdena — talar för att något av den skattelättnad för mindre förmögenheter, som den nya skatteskalan innebär, bör genomföras redan fr. o. m. 1971 års taxering. Detta kan lämpligen ske genom att taket i övergångsregeln sänks från 1/10 till 1/50 för förmögenheter under 200 000 kr.

Arvsskatten

Allmännyttiga stiftelser

I: 798 och II: 906

De skattefria stiftelserna behöver inte lämna någon självdeklaration men skall i stället enligt taxeringsförordningen avge särskild uppgift om inkomst och förmögenhet "ävensom upplysning om de omständigheter, vilka anses böra föranleda frikallelse från skattskyldighet". Enligt taxeringsförordningen kan emellertid förste taxeringsintendenten befria stiftelser från uppgiftsskyldigheten. På skatteverket i Stockholm har man upplyst att Wallenbergsstiftelsen på femtiotalet begärde och även beviljades sådan befrielse tills vidare. Skattemyndigheterna har alltså ingen insyn i stiftelsen. Detsamma gäller t. ex. även Åhlénstiftelsen.

I motioner vid 1963 års riksdag påtalades att det under senare år märktes en tendens hos vissa kategorier skattebetalare att undvika arvsskatten genom att överföra förmögenheten till en stiftelse för välgörande eller liknande ändamål. Testator kan därvid i styrelsen för stiftelsen insätta egna familjemedlemmar. Stiftelsen kan vidare ges en sådan utformning, att inflytandet över förmögenheten — företrädesvis aktier i familjebolag — kvarliggier i vederbörande familjs händer.

Bevillningsutskottet inhämtade (BeU 1963: 51) att koncentrationsutredningen avsåg att beakta stiftelsebildningar av den typ, som avsågs i motionerna, varför någon särskild utredning inte ansågs nödvändig. Om resultatet av utredningens arbete bekräftade riktigheten av de i motionerna påtalade tendenserna till stiftelsebildningar i skatteundandragande syfte, förutsatte utskottet, att Kungl. Maj:t snarast skulle vidta erforderliga åtgärder för att komma till rätta med dylika missförhållanden.

Det material som redovisats av koncentrationsutredningen måste sägas ha bestyrkt den uppfattning som uttalades i de vid 1963 års riksdag väckta motionerna. Några åtgärder har emellertid hittills inte vidtagits för att undanröja dessa missförhållanden.

Frågan om stiftelsernas skattefrihet bör prövas i hela sin vidd, inte bara vad gäller skattefrihet i fråga om arv och gåvor utan också när det gäller stiftelsernas inkomster och förmögenheter. Skattefriheten bör avskaffas.

I: 1055 och II: 1243

Beträffande allmännyttiga stiftelser och sammanslutningar föreslås en fullständig arvs- och gåvoskattefrihet. Antalet skatteklasser kan därigenom begränsas till två.

Avgörande för frågan om en viss stiftelse eller sammanslutning är befriad från skattskyldighet eller inte är den högre eller lägre grad av allmännytta som dess ändamål utvisar. Det är emellertid alldeles klart att en gränsdrag-

ning mellan ändamål som konstituerar eller inte konstituerar skattefrihet blir tämligen vansklig. En sådan gränsdragning måste därför bereda vissa svårigheter. Det torde dessutom vara svårt att enbart genom teoretiska resonemang finna en användbar väg.

Förslaget innebär att till 3 § AGF, som för övrigt bibehålls oförändrad, förs ett stadgande innebärande att följande institutioner befrias från skattskyldighet nämligen stiftelse eller sammanslutning som har till huvudsakligt ändamål att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål, dock icke där ändamålet är att tillgodose medlemmar av viss eller vissa släkter samt

folketshusförening, bygdegårdsförening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att tillhandahålla allmän samlingslokal.

Från 38 §, som för övrigt bibehålls oförändrad, försvinner motsvarande stadgande.

I: 1068 och II: 1246

Genom att gåvor och testamentariska förordnanden behandlas olika i skattehänseende kommer ofta rena tillfälligheter att avgöra huruvida en donation till en allmännyttig sammanslutning blir beskattad eller ej. Många personer som bestämt sig för att överlämna en del av sin förmögenhet till ett allmännyttigt ändamål är inte medvetna om att skattekonsekvenserna är helt andra om de förordnar därom i sitt testamente än om samma belopp utgår som gåva redan under deras livstid. Uppdelningen av de allmännyttiga sammanslutningarna i två grupper, av vilka den ena är befriad från arvsskatt och den andra inte, skapar dessutom svåra gränsdragningsproblem vid den praktiska tillämpningen.

Som motiv för att vissa allmännyttiga sammanslutningar behandlas olika i fråga om arvsskatt och gåvoskatt har anförts att uttagandet av gåvoskatt kunde minska benägenheten att genom gåvor tillgodose allmännyttiga ändamål, medan uttagandet av arvsskatt inte på tillnärmelsevis samma sätt gjorde sig gällande i fråga om testamentsdonationer. Man kan inte generellt göra en sådan skillnad. Uttagandet av arvsskatt på testamentariska gåvor torde i många fall ha en negativ inverkan på testamentsbenägenheten.

Det är sakligt berättigat att medge skattefrihet för testamentariska förordnanden till stiftelser och sammanslutningar, som främjar religiösa, välgörande eller eljest allmännyttiga ändamål.

Skäl talar även för en motsvarande skattefrihet för folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar och andra liknande sammanslutningar, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmänna samlingslokaler. Det är lämpligt att kapitalbeskatteberedningen erhåller tilläggsdirektiv att utforma förslag till en sålunda vidgad arvsskattefrihet för berörda sammanslutningar.

II: 900

Kapitalskatteberedningen har tagit upp stiftelsernas skatteförhållanden utifrån beredningens speciella utgångspunkter. I samband med sin diskussion om arvs- och gåvobeskattningen för beredningen ett resonemang som i långa stycken har generell giltighet för hela skatteområdet. Man slår fast att de nuvarande reglerna i stor utsträckning vilar på värderingar från en gången tid.

Mot bakgrunden av detta resonemang förordar kapitalskatteberedningen att man avskaffar friheten från arvs- och gåvoskatt för en stor del av denna grupp juridiska personer.

I kapitalskatteberedningens uppgifter ingår inte att behandla stiftelsernas förmåner på inkomstskattesidan. För stiftelsernas ekonomi spelar denna skattebefrielse en större roll än friheten från arvs- och gåvoskatt. Det är därför betydelsefullt att frågan om inkomstbeskattningen av stiftelserna snarast tas upp till prövning.

II: 1232

Samhällets stöd till privata stiftelser och sammanslutningar med allmännyttiga ändamål ges till stor del i form av skatteprivilegier med svåröverskådliga konsekvenser i stället för att man på sedvanligt sätt vid budgetprövning avväger detta stöd mot andra utgiftsbehov. Kapitalskatteberedningen har föreslagit att man i allt väsentligt skulle slopa skattefäavorerna vid arvs- och gåvobeskattningen, medan departementschefen i dag inte är beredd att föreslå någon förändring på detta område, bland annat på grund av att den nuvarande ordningen har en lång tradition i det svenska samhället. Det finns ett mycket stort antal skattefria stiftelser av högst varierande karaktär och storlek, och det kan därför av flera skäl vara besvärligt att ändra nuvarande beskattningsregler. Frågan om beskattning av privata stiftelser och sammanslutningar är emellertid så viktig att den ytterligare bör utredas.

II: 1239

Skattefrihet för både arv och gåvor åtnjutes nu bl. a. av organisationer, som har till huvudsakligt ändamål att främja "vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta". Stadgandet bereder vissa tolkningssvårigheter och överensstämmer inte helt med modernt språkbruk och inte heller med modernt socialt tänkande. Sålunda används inte längre ordet "lytta", som i detta sammanhang borde utbytas mot ordet "handikappade". Med sistnämnda ord förstås både fysiskt och psykiskt handikappade.

Ordet "behövande" får också i sammanhanget en otidsenlig betydelse. I praxis torde den som är hänvisad till att leva enbart på folkpension anses som "behövande" i AGF:s mening, vilket medför en för snäv gränsdragning.

Ett handikapp kan föranleda ett hjälpbehov även hos en person, som ej är helt medellös, och tillgodoseendet av detta hjälpbehov borde vara en sådan verksamhet, som kan ge dess utövare skattefrihet för mottagna gåvor och legat.

Handikapporganisationernas arbete ger, när det lyckas som bäst, rehabilitering till förvärvsverksamhet i en miljö som ger självkänsla och tillfredsställelse. Ett sådant arbete från organisationerna för rehabilitering är inte inskränkt till enbart handikappade som kan betecknas som "behövande". Som exempel kan anföras De blindas förenings biblioteksverksamhet, som kräver framställning av material på speciella media, t. ex. talböcker. Vidare läromedelsförsörjningen för blinda studerande, drift av depåverksamhet för blinda hantverkare, kurser för äldre blinda, konsulentverksamhet och olika åtgärder för multihandikappade.

Med hänsyn till den skiftande verksamhet, som bygger upp en rehabiliteringsvård för olika handikappgrupper, kan starka skäl anföras för att ordet behövande utgår ur lagtexten beträffande sjuka och handikappade i stadgandet om skattefrihet.

Skatteklasserna

I: 1066 och II: 1231

I många fall existerar inga ekonomiska relationer mellan makarna efter skilsmässa. Då är heller inget testamentsförordnande aktuellt. I andra fall betalar ene maken underhållsbidrag till den andre för att möjliggöra drägliga ekonomiska villkor för denne. Det sker ofta efter frivilligt åtagande, ibland efter domstolsutslag.

Särskilt i de fall där skilsmässa skett efter ett långvarigt äktenskap torde ofta den ekonomiskt bäst ställde maken anse det vara en självklar hederssak att sörja för att den andre får hyggliga levnadsvillkor också efter skilsmässan. Att testamentera ett belopp till den förutvarande maken är ett uttryck för ett sådant ansvarstagande.

De ekonomiska förbindelserna mellan makar kan inte alltid brytas helt efter en skilsmässa utan att den svagare parten lider stor skada därav. Detta förhållande motiverar att arv, som tillfaller förutvarande make, beskattas enligt arvsskatteklass I.

Grundavdrag

I: 1054 och II: 1236

För efterlevande make innebär förslaget i propositionen att arvslotter mellan 30 000 och 40 000 kr., som nu är fria från arvsskatt, blir skattebelagda. En skatteskärpning är inte befogad för arvslotter av denna storlek som tillfaller efterlevande make. För att undvika beskattning av så små arvslotter bör grundavdraget höjas till 40 000 kr.

Föräldrar beskattas enligt klass II. Då föräldrar ärver barn, uppstår ibland stötande skatteverkningar. Den förmögenhet som barnet efterlämnar kan ha erhållits som gåva av föräldrarna och ha beskattats vid gåvotillfället. Den kan också ha ärvts av en av föräldrarna. Vanligen befinner sig föräldrarna i sådan ålder att ett nytt arvfall kan beräknas inträda förhållandevis snart. Starka skäl talar för att man lindrar beskattningen för arv som tillfaller föräldrar genom att för dem tillämpa ett högre grundavdrag. Grundavdraget bör bestämmas till 15 000 kr. för envar av föräldrarna.

I: 1055 och II: 1243

Grundavdraget för efterlevande make bör kompletteras med en regel som säger att efterlevande make tillkommande lott som understiger 40 000 kr. inte skall beskattas. Avdraget för omyndigt barn bör höjas med 6 000 kr. för varje påbörjat år som återstår till dess 20 års ålder uppnåtts. Föräldrarnas grundavdrag sätts lika med avdraget för barn eller 15 000 kr. I klass II föreslås ett grundavdrag på 5 000 kr.

Skatteskolor

I: 1055 och II: 1243

De nuvarande skatteskolorna bör bibehållas med den ändringen att hänsyn tas till övergången från skiktgränser till grundavdrag.

Följande skatteskolor föreslås:

Arvskatteskolor

Arvsskatteklass 1

Lott, kr.	Arvsskatt kr.	% inom skiktet
— 20 000		5
20 000— 40 000	1 000 +	7
40 000— 60 000	2 400 +	9
60 000— 80 000	4 200 +	16
80 000— 100 000	7 400 +	22
100 000— 150 000	11 800 +	25
150 000— 200 000	24 300 +	30
200 000— 300 000	39 300 +	32
300 000— 400 000	71 300 +	36
400 000— 500 000	107 300 +	42
500 000—1 000 000	149 300 +	44
1 000 000—2 000 000	369 300 +	49
2 000 000—5 000 000	859 300 +	52
5 000 000—	2 419 300 +	60

Lott, kr.	Arvsskatt	
	kr.	% inom skiktet
Arvsskatteklass II		
— 10 000		10
10 000— 20 000	1 000 +	20
20 000— 40 000	3 000 +	25
40 000— 60 000	8 000 +	30
60 000— 80 000	14 000 +	35
80 000— 100 000	21 000 +	40
100 000— 200 000	29 000 +	50
200 000— 400 000	79 000 +	55
400 000—1 000 000	189 000 +	60
1 000 000—	549 000 +	65

I: 1067 och II: 1242 (jfr II: 1216)

Arvs- och gåvobeskattningen bör väsentligen skärpas i jämförelse med förslaget i propositionen. Därför föreslås en höjning med genomsnittligt 50 % och vederbörande utskott bör utarbeta lämpliga skatteskalor. Merinkomsten för statskassan blir ca 135 milj. kr.

Kapitalförsäkringar med förmånstagare

I: 1057 och II: 1240

Som basförsäkring har tjänstegrupplivförsäkringen en för såväl de stats- och kommunalanställda som arbetstagarna på den privata arbetsmarknaden enhetlig förmånsnivå. Syftemålet att bereda efterlevandeskydd avspeglas i AFA:s, statens, kommunernas och kooperationens förmånsbestämmelser på det sättet, att storleken av utgående försäkringsbelopp står i relation till skyddsbehovet. Den avvägning, som här skett, grundar sig främst på arbetstagarorganisationernas bedömning av detta behov, att det har därvid förutsatts att försäkringsbeloppen skall vara skattefria.

Enligt nuvarande ordning åtnjuter varje förmånstagare till vid försäkringstagarens dödsfall utfallande, utmättningsfri kapitalförsäkring ett skattefritt förmånstagaravdrag om 32 000 kronor, oberoende av den arvsskatteklass förmånstagaren tillhör.

Propositionens förslag om ett oförändrat förmånstagaravdrag om 32 000 kronor i skatteklass I och ett till 10 000 kronor minskat avdrag i skatteklass II innebär sålunda en skärpning av beskattningen. Denna kommer genom förslaget att drabba på tjänstegrupplivförsäkringarna utfallande belopp, som alla tidigare varit skattefria. Detta belyses av följande sammanställning, där som exempel tagits förhållandena vid en 50-årig manlig arbetstagers dödsfall och där avdrag från utgående försäkringsbelopp gjorts med ifrågakommande giftorättsandel, förmånstagaravdrag enligt 12 § AGF och avdrag enligt 28 § AGF.

Som sammanställningen nedan utvisar, kan föräldrar och sammanboende kvinnor enligt propositionen komma att drabbas av skatt på det försäkringsbelopp, som utbetalas från tjänstegrupplivförsäkringen. I båda fallen kan den eller de efterlevande ha varit i hög grad beroende av den avlidnes försörjningsförmåga. Särskilt gäller detta äldre ensamstående mödrar och sammanboende kvinnor, d.v.s. just de förmåns-kategorier vilkas efterlevandeskydd skulle komma att kraftigt naggas i kanten av den föreslagna nya beskattningen av försäkringsbelopp. I någon form bör därför vid skattereformens genomförande tillses, att föräldrar och sådana med make jämställbara sammanlevande, som från tjänstegrupplivförsäkring tillerkänts förmånstagarrätt, ej får betala arvsskatt för försäkringsbelopp, som utfaller på sådan försäkring.

Flera vägar att befria på tjänstegrupplivförsäkring utfallande försäkringsbelopp från skatteläggning står öppna, vilket även framgår av LO:s och AFA:s yttranden till finansdepartementet över kapitalskatteberedningens betänkande. Den enklaste metoden torde vara att bibehålla gällande odifferentierade förmånstagaravdrag om 32 000 kronor för ifrågavarande försäkringsbelopp.

Förmånstagare	Försäkringsbelopp; kr.	Arvsskattepliktigt belopp; kr.	
		Nuvarande ordning	Propositionen
a) maka	31 500	0	0
b) maka +	31 500	0	0
ett barn under 17 år	9 000	0	0
	<u>40 500</u>		
c) ett barn under 17 år	40 500	0	0
d) ett barn under 17 år +	24 750	0	0
ännu ett sådant barn	24 750	0	0
	<u>49 500</u>		
e) ett myndigt barn	15 750	0	0
f) fader + moder	15 750	0	2 750
	15 750	0	2 750
	<u>31 500</u>		
g) moder	31 500		18 500
h) sammanboende kvinna under 50 år	15 750	0	2 750
i) sammanboende kvinna som fyllt 50 år	31 500	0	18 500
j) sammanboende kvinna +	15 750	0	2 750
ett barn under 17 år	24 750	0	0
	<u>40 500</u>		

	Förmånstagare	Försäkringsbelopp; kr.	Arvsskattepliktigt belopp; kr.	
			Nuvarande ordning	Propositionen
k) sammanboende kvinna +		15 750	0	2 750
moder		15 750	0	2 750
		31 500		
l) ett myndigt syskon		2 000	0	0
m) ett syskon under 17 år		11 000	0	0

I: 1065 och II: 1230

En mycket betydande del av löntagarna i vårt land är genom kollektivavtal anslutna till tjänstegrupplivförsäkring. Sådan försäkring är automatiskt försedd med förmånstagarförordnande. Det högsta försäkringsbelopp som kan tillfalla förmånstagare på grund av tjänstegrupplivförsäkring uppgår till 31 500 kr. Det nuvarande förmånstagaravdragets belopp har fastställts till 32 000 kr. för att utfallande belopp på grund av tjänstegrupplivförsäkring skall kunna inrymmas däri.

Tjänstegrupplivförsäkringens maximibelopp kan väntas tid efter annan komma att anpassas till penningvärdets utveckling. För att inte vid varje tillfälle då så kan komma att ske behöva ändra förmånstagaravdragets storlek är det lämpligt att indexreglera avdraget genom att, på sätt kapitalskatteberedningen föreslagit, anknyta det till basbeloppet enligt lagen om allmän försäkring. En dylik åtgärd är rent praktiskt betingad och bör kunna genomföras utan att frågan om en allmän övergång till indexreglerade belopp inom skattelagstiftningen blivit föremål för bedömning.

Starka röster har höjts för att belopp som utfaller på grund av tjänstegrupplivförsäkringar bör vara fritt från arvsskatt. Tjänstegrupplivförsäkringen utgör enligt denna uppfattning ett komplement till olika pensionsanordningar. Att generellt fritaga förmåner på grund av tjänstegrupplivförsäkring från arvsskatt skulle emellertid innebära att grupper, för vilka denna försäkringsform ej står öppen, skulle bli missgynnade. Skatteplikten bör därför bibehållas, men förmånstagaravdraget göras så stort för förmånstagare i klass I att det, utöver belopp som utfaller på grund av tjänstegrupplivförsäkring, kan inrymma ytterligare ett mindre försäkringsbelopp. Det av kapitalskatteberedningen föreslagna avdraget på sex och ett halvt basbelopp (f. n. 6 300 kr.) representerar därvid ett minimum.

Gåvoskatten*Grundavdrag**I: 1055 och II: 1243*

Grundavdraget för skattefri gåva bör höjas från 2 000 kr. till 3 000 kr.

I: 1060 och II: 1238

Med hänsyn till penningvärdeförändringen som motiverat andra justeringar inom förmögenhets- och arvsbeskattningen föreslås att grundav-

draget höjs till 3 000 kr. Från fiskal synpunkt är gåvoskattens grundavdrag nästan helt ointressant, eftersom givaren normalt anpassar gåvobeloppet till avdragets storlek.

En höjning av grundavdraget har särskild betydelse för den som vill ge ett engångsbelopp vid något tillfälle. Det förefaller mindre konsekvent, att ganska små engångsgåvor skall skattebeläggas, medan större belopp kan överföras utan gåvoskatt, om det sker systematiskt och med utnyttjande av alla möjligheter till skattefrihet.

Skatteskalor

I: 1055 och II: 1243

De nuvarande skatteskalorna bör bibehållas med den ändringen att hänsyn tas till övergången från skiktgränser till grundavdrag.

Följande skatteskalor föreslås:

Gåvoskatteclass I

Beskattningsbar gåva, kr.	Gåvoskatt kr.	% inom skiktet
— 20 000		4
20 000— 40 000	800 +	6
40 000— 60 000	2 000 +	8
60 000— 80 000	3 600 +	10
80 000— 100 000	5 600 +	20
100 000— 150 000	9 600 +	25
150 000— 200 000	22 100 +	29
200 000— 300 000	36 600 +	32
300 000— 400 000	68 600 +	36
400 000— 500 000	104 600 +	41
500 000—1 000 000	145 600 +	44
1 000 000—2 000 000	365 600 +	49
2 000 000—5 000 000	855 600 +	52
5 000 000—	2 415 600 +	60

Gåvoskatteclass II

Beskattningsbar gåva, kr.	Gåvoskatt kr.	% inom skiktet
— 10 000		10
10 000— 20 000	1 000 +	20
20 000— 40 000	3 000 +	25
40 000— 60 000	8 000 +	30
60 000— 80 000	14 000 +	35
80 000— 100 000	21 000 +	40

Beskattningsbar gåva, kr.	Gåvoskatt kr.	% inom skiktet
100 000— 200 000	29 000	+ 50
200 000— 400 000	79 000	+ 55
400 000—1 000 000	189 000	+ 60
1 000 000—	549 000	+ 65

I: 1067 och II: 1242 (jfr II: 1216)

Arvs- och gåvobeskattningen bör väsentligt skärpas i jämförelse med förslaget i propositionen. Därför föreslås en höjning med genomsnittligt 50 % och vederbörande utskott bör utarbeta lämpliga skatteskalor. Merinkomsten för statskassan blir ca 135 milj. kr.

Familjeföretagen

Förmögenhetsskatten

I: 1055 och II: 1243

I propositionen föreslås en särskild skattelindringsregel för vissa mindre och medelstora familjeföretag. En sådan möjlighet finner vi närmast ofrånkomlig med tanke på de skatteskärpningar som föreslås och därav föranledda konsekvenser för företagsamhet och samhällsekonomi. I och för sig kan emellertid den föreslagna uppdelningen mellan "arbetande" och "passivt" kapital ifrågasättas, varjämte utformningen av berörda specialregler i åtskilliga hänseenden kan diskuteras.

Allmänt sett är allt kapital direkt eller indirekt "arbetande". Direkt genom att kapitalet kanske används till ett omedelbart förvärv av t. ex. en skördetröska eller en annan maskin. Indirekt genom att kapitalet sätts in på en bank som i sin tur kanske hjälper till att finansiera ett maskininköp eller någon annan form av investering. Gemensamt för de båda fallen är att kapitalet möjliggör en ekonomisk expansion. Lämpligheten av den hårdare beskattning av "passivt" kapital som finansministern föreslår kan därför starkt ifrågasättas.

Den specialregel för familjeföretagen som läggs fram får enligt finansministern ses som ett provisorium. Detta hindrar emellertid inte att den kunde givits en utformning som varit mera generös och lätt att tillämpa, inte bara med tanke på den totala avsaknaden i propositionen av samhälls-ekonomiska analyser och den i och för sig tvivelaktiga gränsdragningen mellan "arbetande" och "passivt" kapital utan även med hänsyn till det starka önskemålet att försöka nedbringa antalet tvister rörande regelns tillämplighet. Det är enligt motionärernas mening nödvändigt att den verkliga innebörden av specialregeln noga utreds så att risken för felaktigheter och orättvisor elimineras. En sådan utredning bör initieras av bevillningsutskottet.

För att vidga specialreglernas tillämplighet föreslås att den nedre förmögenhetsgränsen sänks från 500 000 till 400 000 kr. och att den övre gränsen uppmjukas så att avdrag medges med 15 procent mellan 2 och 3 milj. kr. i stället för att låta avdraget helt försvinna vid 2 milj. kr. Vidare bör förutsättningarna för rätt till avdrag uppmjukas så att det är tillräckligt om minst 60 % av kapitalet ägs av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer.

I: 1059 och II: 1245

Det är synnerligen angeläget att förebygga att höjningarna av taxeringsvärdena på jordbruksfastigheter får skattemässiga konsekvenser, som går utöver förändringarna i lönsamhet och den allmänna prisutvecklingen. Dessa problem har inte tillräckligt beaktats vid utformningen av de nya reglerna för kapitalbeskattningen.

För att något belysa vilket skatteutfall årets taxeringsvärdehöjningar medför med de föreslagna skattereglerna kan följande typexempel anföras. En jordbruksegendom i södra Sveriges slättbygder, som omfattar 50 ha, hade före 1970 års allmänna fastighetstaxering ett taxeringsvärde på 450 000 kr. Inventariernas värde uppgick till 150 000 kr. och skulderna på egendomen till 450 000 kr. Ägarens nettoförmögenhet var sålunda 150 000 kr. Fastigheten taxeras i år upp med 60 % och taxeringsvärdet blir sålunda 720 000 kr. Med oförändrat värde på inventarierna och oförändrade skulder ökar nettoförmögenheten med ens till 420 000 kr. Med det gamla taxeringsvärdet och hittills gällande skatteregler har förmögenhetsskatten varit 400 kr. om året men ökar efter taxeringsvärdehöjningen och skatteomläggningen till 3 650 kr. per år.

Den från jordbrukssynpunkt viktigaste invändningen mot det föreslagna systemet är utan tvekan att 25-procentsavdraget vid beräkningen av den skattepliktiga förmögenheten endast kan utnyttjas om nettoförmögenheten överstiger 500 000 kr. Visserligen har viss hänsyn tagits härtill vid utformningen av skalan, men det är angeläget att det nämnda avdraget kan utnyttjas även i något lägre förmögenhetsskikt. Därför föreslås att avdrag medges på den del av förmögenheten som överstiger 300 000 kr. (upp till högst 2 milj. kr.) om förmögenheten är bunden i företag på föreskrivet sätt. Verkningen av det ökade skattefria bottenbeloppet minskar successivt för att helt upphöra vid 450 000 kr., vilket ytterligare talar för en sådan åtgärd. Därmed kommer man också något närmare den målsättning finansministern uppställt i finansplanen: att undvika icke önskvärda skatteeffekter av årets allmänna fastighetstaxering.

I: 1064 och II: 1235

I propositionen föreslås att avdrag vid förmögenhetsbeskattningen inte skall medges för skattepliktiga förmögenheter som understiger 500 000

kr. Motivet är att sådana förmögenheter inte drabbas av någon skattehöjning. Departementschefen bortser tydligen helt från höjningen av taxeringsvärdena för fastigheter, vilken kan leda till en ökning av förmögenhetsskatten även för mindre förmögenheter. Med hänsyn härtill bör den ifrågakvarande gränsen nedflyttas till 300 000 kr.

De föreslagna villkoren inrymmer liksom beloppsgränserna tröskelproblem. Att komma till rätta med dessa genom avtrappningsregler torde knappast vara möjligt, då detta skulle komplicera lagstiftningen i alltför hög grad. En uppmjukning av villkoren så att det föreslagna genomgående procenttalet (75) sänks till 60 torde avsevärt minska det antal fall då tröskelproblem kan uppkomma. Också andra skäl kan anföras för en sådan ändring. Hänsyn till konkurrensneutraliteten väger här tungt. Departementschefen uttalar i propositionen angående nedsättning av arvsskatten att det kan vara stötande om innehavet av ett eget hem skulle omintetgöra skattenedsättning genom att värdet därav överstiger 25 % av den avlidnes respektive arvingens behållna förmögenhet. Det kan vara lika stötande om möjlighet till nedsättning av förmögenhetsskatten spolieras av liknande omständighet. Vid beräkning av den skattepliktiga förmögenhet som är att hänföra till företag skall hänsyn tagas också till makes och i vissa fall hemmavarande barns förmögenhet. Denna bestämmelse motiverar en lindring av kravet på att minst 75 % av den skattskyldiges förmögenhet skall vara att hänföra till företaget (företagen).

II: 1232

Enligt propositionen får familjeföretagen en särbehandling vid förmögenhets- och arvsbeskattningen bland annat på grund av deras likviditetsproblem. Det kan inte bestridas att nu rådande kreditsvårigheter i särskilt hög grad gör sig gällande bland mindre och medelstora företag, men i första hand bör man använda andra medel än skattereduktioner för att komma till rätta med dessa företags ansträngda likviditetsläge. Genom att de företag som här kan komma i fråga ofta arbetar med ett främmande kapital som är större än det egna kapitalet kan åtskilliga av dem komma upp i en omsättning på flera tiotal miljoner kronor per år. För de flesta av de berörda företagen kan den föreslagna skattelättnaden inte på ett avgörande sätt förbättra deras situation, liksom enbart en höjd förmögenhetsskatt av den storleksordning det här är fråga om knappast kan försämra dessa företags situation på ett avgörande sätt.

Det bör ankomma på den i statsverkspropositionen aviserade utredningen om företagsbeskattningen att i sin helhet behandla familjeföretagens beskattning. Rent allmänt kan konstateras att den svenska företagsbeskattningen internationellt sett utmärks av en procentuellt hög nettovinstbeskattning, medan däremot avskrivnings- och lagervärderingsregler är synnerligen gynnsamma. Utvecklingen de senaste 10 till 15 åren har inneburit en

betydande övervältring av skattetrycket från företagssektorn till hushållssektorn, och det nominella skattebelopp, som betalades i nettovinstskatt av företagen var till och med lägre 1964 än 1956. Industriföretagen betalade nominellt samma skattebelopp år 1967 som år 1953. I direktiven till utredningen bör därför klart anges att de fördelningspolitiska synpunkterna måste spela stor roll vid utformningen av den framtida företagsbeskattningen. Utredningen bör också ingående pröva förutsättningarna för en obligatorisk avsättning av en del av nettovinsten till en samhällsfond, från vilken företaget kan låna pengar på för sin expansion gynnsamma villkor.

Arvsskatten

I: 1055 och II: 1243

I likhet med vad som föreslås beträffande förmögenhetsskatten bör den speciella regeln för familjeföretagen även i arvsskattehänseende ges en mera generös utformning. Således bör avtrappningen av det speciella avdraget ske mellan 2 och 3 milj. kr. i stället för som föreslås mellan 2 och 2,5 milj. kr.

Rätt till anstånd bör föreligga även i det fall endast 60 % av företaget ägdes av den avlidne ensam eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer.

I: 1063 och II: 1244

Vid arvskiften där arvet utgörs av kapital bundet i familjeföretag kan arvingar ofta bli tvungna att realisera företaget för att kunna betala arvsskatten. Orsaken till detta är att egenföretagen ofta har hela sin förmögenhet nedlagd i rörelsen. Svårigheten att hitta köpare medför att dessa företag mycket ofta måste säljas till underpriser.

Arbetande kapital i jordbruk, skogsbruk eller annan rörelse, där ägarens insats är av dominerande betydelse, kan från skattesynpunkt inte jämföras med förmögenheter av kapitalplaceringstyp. Arvsskatten ställer mycket höga krav på avkastningen, om företaget skall kunna bibehålla sin kapacitet efter en generationsväxling. Det är inte ovanligt att det krävs 15 % räntabilitet i ett medelstort familjeföretag enbart för nödvändiga reserveringar för framtida arvsskatter.

Vid den slutliga lösningen beträffande arvsskatten bör införas ett särskilt avdrag vid beräkning av förmögenhetsvärdet i familjeföretag. Det är lämpligt att den del av förmögenhetsvärdet i familjeföretag som understiger 2 milj. kr. nedräknas till hälften vid beräkning av kvarlåtenskap.

I: 1064 och II: 1235

Målsättningen i propositionen är att tillgångar som är placerade i mindre och medelstora familjeföretag inte skall drabbas av den föreslagna skärp-

ningen av kapitalbeskattningen. Denna målsättning uppfylles också så länge tillgångarnas nominella värde är oförändrat. Emellertid inträder samtidigt med skärpningen av kapitalskatterna en höjning av taxeringsvärdena på fast egendom. Särskilt för jordbruksfastigheter är denna höjning markant. Med den lösning som föreslås i propositionen kommer därför i varje fall de större jordbruken att trots den oförändrade nominella skattenivån drabbas av en höjning av kapitalskatterna, som de inte har förmåga att bära med oförändrad avkastning. Motsvarande, ehuru inte fullt så kraftiga, verkningar kommer att uppstå för en stor del av de rörelser som omfattas av de föreslagna reglerna. För industriföretagens del bör beaktas att kapitalinsatsen för varje anställd mer än fördubblats under efterkrigstiden. 1970-talet kommer att ställa än större krav på kapitalbindning inte minst genom att produktutvecklings- och marknadsföringsfrågorna kommer att även för mindre och medelstora företag få ökad tyngd. Den nedsättning av kapitalskatterna för familjeföretagen som föreslås i propositionen framstår därför som otillräcklig. I fråga om förmögenhetsskatten kan man hänvisa till att de föreslagna reglerna innebär ett provisorium, som kommer att gälla endast en relativt kort tid. När det gäller arvsskatten kan man inte anlägga ett sådant betraktelsesätt. Reglerna för arvsskatten avses också bli provisoriska, men vid arvfall under provisorietiden har de full och definitiv verkan. Därför föreslås att arvsskatten skall få nedsättas med 20 resp. 10 % i stället för i propositionen 10 resp. 5 %. En uppmjukning av villkoren bör också ske så att det föreslagna procenttalet 75 genomgående sänks till 60.

Hänsynstagandet till arvingens eller testamentstagarens förmögenhetsvillkor innebär ett införande på detta speciella område inom arvsbeskattningen av den s. k. tredje progressionsgrunden, som hittills inte vunnit tillämpning i den svenska arvsskattelagstiftningen. Kapitalskatteberedningen har avvisat tanken på att göra arvsskatten beroende av mottagarens tidigare förmögenhet (SOU 1969: 54 s. 134). Det är tveksamt om det är lämpligt att utan vidare utredning införa en så diskutabel nyhet, men då det är fråga om en provisorisk lagstiftning, som inrymmer möjligheter till dispens då synnerliga skäl föreligger, bör reformen genomföras med den ändring av procenttalen som ovan angetts.

II: 1232

Motionären åberopar för sitt förslag om avslag på propositionen i denna del samma skäl som han anfört i fråga om behandlingen av familjeföretagen vid förmögenhetsbeskattningen.

Utskottets yttrande

Inledning

En samlad bedömning av kapitalbeskattningen, d. v. s. förmögenhets- samt arvs- och gåvoskatterna, gjordes senast 1947. Därefter har skatteska- lan för förmögenhetsskatten endast varit föremål för smärre justeringar. Skatteskalorna för arvs- och gåvobeskattningen höjdes visserligen i samband med att kvarlåtenskapsskatten slopades 1958, men någon ökning av det totala skatteuttaget skedde inte.

En omprövning av kapitalbeskattningen har sedan länge framstått som önskvärd, särskilt i fråga om arvs- och gåvobeskattningen. Redan år 1958 påtalades att beskattningen var tekniskt invecklad och omodern. Riksdagen begärde därför en översyn av bestämmelserna. Frågan har därefter vid upp- repade tillfällen uppmärksamrats i riksdagen.

Kapitalskatteberedningen fick år 1967 i uppdrag att göra en omfattande översyn av kapitalbeskattningen. Enligt utredningsdirektiven skulle bered- ningen bl. a. med utgångspunkt från resultatet av sina undersökningar av- väga beskattningen på sådant sätt att en av sociala skäl önskvärd fördelning av förmögenhetsinnehavet underlättades. Kapitalskatteberedningen avläm- nade hösten 1969 sitt delbetänkande Kapitalbeskattningen (SOU 1969: 54), vari beredningen lade fram förslag till nya skatteskalor i fråga om förmögen- hets- samt arvs- och gåvoskatterna och till vissa tekniska ändringar av skat- tereglerna.

Beredningens förslag, som inte var enhälligt, har fått ett negativt bemö- tande vid remissbehandlingen, främst från näringslivets sida. Det har bl. a. påpekats att beredningen ännu inte slutfört sitt arbete och att dess förslag därför inte innefattar någon samlad lösning beträffande kapitalskatterna. Bland kvarstående olösta frågor nämns bl. a. frågan om hur hänsyn skall tas till den latent skatteskuld som belastar olika förmögenhetstillgångar. I flera remissyttranden påtalades att beredningen inte verkställt sådana eko- nomiska undersökningar och analyser som erfordras för att bedöma de samhällsekonomiska och företagsekonomiska verkningarna av förslagen.

Departementschefen framhåller i propositionen att flertalet av de frågor, som ännu är olösta, i huvudsak gäller vissa detaljer som inte berör den principiella uppläggnings av kapitalbeskattningen och som därför utan olägenhet kan behandlas senare. De undersökningar, som enligt vissa remiss- instanser borde ha gjorts för att belysa de samhällsekonomiska och företags- ekonomiska verkningarna av beredningens förslag, skulle, framhåller de- partementschefen, självfallet i och för sig kunna vara av visst värde. Han konstaterar emellertid att resultaten av sådana undersökningar sällan är en- tydiga och att de knappast kan väntas bli i alla avseenden klarläggande. Departementschefen anser därför att de invändningar som riktats mot be-

redningens förslag inte utesluter en lagstiftning på grundval av betänkandet och förordar en ändrad kapitalbeskattning, som i huvudsak tillgodoser de fördelningspolitiska synpunkter som beredningen anfört.

De i propositionen framlagda förslagen innebär i huvudsak följande.

I fråga om förmögenhetsskatten föreslås att skattepliktsgränsen höjs från nuvarande 100 000 kr. till 150 000 kr. och att skatteskalan ändras så att den medför lätnader för skattepliktiga förmögenheter upp till 450 000 kr. För större förmögenheter inträder skatteskärpningar. De nuvarande spärreglerna mot en för hög beskattning ersätts med en ny begränsningsregel med ett visst progressivt inslag. Den nya regeln innebär att förmögenhetsskatten och den statliga och kommunala inkomstskatten sammanlagt inte får överstiga 80 % av inkomsterna, när dessa är högst 200 000 kr. För den del av inkomsterna som överstiger 200 000 kr. utgår skatt med högst 85 %. Liksom hittills skall alltid minst skatten på halva förmögenheten erläggas. Skattereduktionen skall i fortsättningen medges utan särskild ansökan.

Beträffande arvs- och gåvobeskattningen innebär förslaget, att den nuvarande arvslottsbekattningen bibehålls. Antalet skatteklasser minskar från fyra till tre genom att de nuvarande klasserna II och IV sammanförs till en ny klass II. Personkretsen i nuvarande klass I utvidgas att omfatta även part i s. k. samvetsäktenskap samt fosterbarn, som före 16 års ålder stadigvarande vistats i den avlidnes hem. Den hittillsvarande skattefriheten för lotter till vissa allmännyttiga stiftelser och sammanslutningar bibehålls. Allmännyttiga stiftelser och sammanslutningar, som är befriade från gåvoskatt men inte från arvsskatt, skall liksom nu arvsbeskattas i klass III. — I samband med en generell övergång från skattefria gränsbelopp till skattefria grundbelopp föreslås dessa till 30 000 kr. för make, 15 000 kr. för barn och 3 000 kr. för mottagare i klass II eller klass III. Det särskilda grundavdraget för barn under 20 år höjs enligt förslaget från 2 000 kr. till 3 000 kr. per år. Samtidigt föreslås nya skatteskalor så att först en lätnad i beskattningen av mindre arvslotter uppkommer såväl i klass I som i klass II och därefter en successiv höjning. Vid arvslotter över 500 000 kr. i klass I och 250 000 kr. i klass II blir skärpningarna mer betydande. För klass III föreslås ingen höjning av skatten.

Samma skalor som vid arvsbeskattningen skall liksom nu tillämpas vid gåvobeskattningen. I fråga om gåvoskatten kan vidare nämnas att skattefriheten vid gåva till mottagarens undervisning eller uppfostran upphävs.

För att hindra att de skärpta skatterna på förmögenhet och arv får alltför ogynnsamma verkningar för de små och medelstora familjeföretagen föreslås särskilda regler, enligt vilka ägare av förmögenheter i sådana företag får i princip oförändrad beskattning. Dessa bestämmelser skall tillämpas i fråga om företag vilkas verksamhet avser rörelse, jordbruk eller skogsbruk.

Med hänsyn till att kapitalskatteberedningen fortsätter sitt arbete får en

del av de föreslagna reglerna betraktas som provisoriska lösningar, som kan komma att omprövas vid den definitiva utformningen av beskattningen.

De nya bestämmelserna föreslås i princip träda i kraft den 1 januari 1971. Den höjda skattepliktsgränsen vid förmögenhetsbeskattningen skall dock gälla redan fr. o. m. 1971 års taxering.

Sedan hänsyn tagits till de höjda taxeringsvärdena har de i propositionen föreslagna ändringarna i fråga om kapitalbeskattningen beräknats öka statens inkomster med omkring 40 milj. kr. för helt budgetår. De ökade inkomsterna genom höjningen av skatterna på större förmögenheter och arv är avsedda att bidra till finansieringen av den i prop. 1970: 70 föreslagna inkomstskattereformen.

De fördelningspolitiska synpunkterna på skatteförslaget kan självfallet bli föremål för olika bedömningar från skilda politiska utgångspunkter. Enighet synes emellertid råda om att de vid 1970 års allmänna fastighetstaxering väsentligt höjda taxeringsvärdena, framför allt på egna hem och fritidsfastigheter, påkallar en lindring av skatten på mindre förmögenheter och arv. Hänsyn bör givetvis också tas bl. a. till penningvärdeutvecklingen sedan skalorna senast fastställdes. Stor betydelse i sammanhanget måste enligt utskottets mening även tillmätas de undersökningar som kapitalskatteberedningen låtit verkställa rörande förändringarna i förmögenhetsfördelningen och som bl. a. utvisar att antalet större förmögenheter — trots den redan nu jämförelsevis höga beskattningen av större förmögenhetsinnehav — relativt sett ökat, medan de medelstora förmögenheternas andel av det totala förmögenhetsinnehavet minskat.

Syftet med de i propositionen föreslagna ändringarna av kapitalbeskattningen är att åstadkomma en omfördelning av beskattningen så att skatten sänks för de små och medelstora förmögenheterna och arven och höjs för de större.

De skattelättnader för mindre förmögenheter, som nu kan komma i fråga, bör enligt utskottets mening kompenseras genom en ökad beskattning av större arv och förmögenheter. Vad ovan anförts utvisar att det finns ett visst utrymme för en sådan omfördelning. Av beredningens statistiska material och de exempel som redovisats rörande skatteeffekten i vissa situationer framgår emellertid att möjligheterna till skattehöjningar är begränsade. De farhågor som vid remissbehandlingen uttalats i fråga om den inverkan skatteskärpningar kan få på näringslivets funktionsduglighet och på hela vårt lands ekonomi manar också till en viss försiktighet. Med hänsyn till det anförda ansluter utskottet sig i huvudsak till departementschefens avvägningar.

I det följande behandlar utskottet vissa utredningsyrkanden, förmögenhetsskatten och arvs- och gåvoskatten i särskilda avsnitt. Därefter behandlas de speciella regler som föreslås beträffande familjeföretagen.

Reformering av beskattningen

Vissa motioner innehåller yrkanden om ytterligare utredningar rörande kapitalbeskattningen. I motionerna I:1055 av herr Bohman m. fl. och II:1243 av herr Holmberg m. fl. riktas erinringar mot att några samhälls-ekonomiska analyser av verkningarna av en höjd kapitalbeskattning inte utförts. Motionärerna begär en ny utredning rörande kapitalbeskattningen med speciellt hänsynstagande till beskattningens verkningar på sparandet och den enskilda företagsamheten. Motionärerna anser också att gränsbelopp, avdrag och skiktgränser i förmögenhets- och arvsskattelhänseende bör göras värdebeständiga. Utredningsyrkanden av i stort sett samma innebörd framställs i motionerna I:1056 av herrar Olle Eriksson och Richardson samt II:1233 av herr Börjesson i Falköping m. fl. Yrkanden om indexreglering av arvsbeskattningen framställs också i motionerna I:1062 av herr Hans Petersson m. fl. och II:1229 av herr Andersson i Örebro m. fl.

Kapitalskatteberedningens förslag har under remissbehandlingen kritiserats för att det inte innehåller någon analys av de samhällsekonomiska verkningarna av en höjd kapitalbeskattning. Även om denna kritik kan vara i viss mån berättigad, anser utskottet sig ha erhållit tillräckligt underlag för ett bedömande av de i propositionen framlagda förslagen. Härtill kommer att kapitalskatteberedningen i sitt fortsatta arbete givetvis är oförhindrad att göra de ytterligare undersökningar som beredningen kan anse motiverade.

Vad särskilt gäller frågan om indexreglering av gränsbelopp m. m. har utskottet i sitt betänkande 1970:40 redan behandlat motsvarande yrkanden i fråga om inkomstbeskattningen. Av vad där anförts framgår att utskottet är av den principiella uppfattningen att nuvarande system är att föredra framför en indexreglering av skattesystemet. När ändrade förutsättningar inträtt bör beskattningens höjd och reglernas utformning omprövas med hänsyn till samtliga omständigheter som då föreligger.

Av det anförda framgår att utskottet avstyrker utredningsyrkandena i motionerna I:1055 och II:1243, I:1056 och II:1233 samt I:1062 och II:1229.

Förmögenhetsskatten

Skattepliktsgränsen

Statlig förmögenhetsskatt för fysisk person, oskiftat dödsbo, utländskt bolag och familjestiftelse utgår endast under förutsättning att den beskattningsbara förmögenheten överstiger ett skattefritt bottenbelopp. Detta belopp utgör f. n. 100 000 kr. såväl för ensamstående som för makar gemensamt. För sammanlevande makar beräknas skatten efter makarnas gemensamma förmögenhet. Motsvarande gäller om skattskyldig har hemmavarnande barn under 20 år.

I propositionen föreslås att skattepliktsgränsen bestäms till 150 000 kr. Anledningen till denna höjning är främst den uppräknig av taxeringsvärdena som kommer att äga rum vid 1970 års allmänna fastighetstaxering.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. yrkas att skattepliktsgränsen höjs till 200 000 kr. Herr Bergqvist yrkar i motionen II: 1232 att kapitalskatteberedningens förslag i fråga om förmögenhetsskatten till alla delar skall antas oförändrat. I nu ifrågavarande del innebär motionen således att det skattefria bottenbeloppet skall omkonstrueras som ett grundavdrag och bestämmas till 100 000 kr. för ensamstående och 150 000 kr. för makar gemensamt.

Beträffande yrkandet i motionen II: 1232 vill utskottet framhålla att det råder ett väsentligt samband mellan reglerna för inkomstbeskattningen och förmögenhetsbeskattningen. Efter de omfattande ändringar i fråga om inkomstbeskattningen, som utskottet behandlar i sitt betänkande 1970: 40, kan kapitalskatteberedningens förslag givetvis inte antas utan avsevärda ändringar. Beträffande yrkandet i fråga om skattepliktsgränsen vill utskottet i likhet med departementschefen endast anföra att tillräckliga skäl inte kan anses föreligga att göra skillnad mellan gifta och ogifta.

Den föreslagna uppräknigen av skattepliktsgränsen till 150 000 kr. finner utskottet väl avvägd med hänsyn till den skatteskärpning, som på grund av de höjda taxeringsvärdena och penningvärdeförsämringen eljest kommer att drabba mindre förmögenheter nedlagda i egna hem o. d. Utskottet är inte berett tillstyrka en ytterligare höjning av skattepliktsgränsen.

Med det anförda tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker således berörda yrkanden i motionerna I: 1055 och II: 1243 samt i motionen II: 1232.

I detta sammanhang behandlar utskottet yrkandet i motionerna I: 1069 av herrar Åkerlund och Strandberg samt II: 1234 av herr Enarsson att de i 53 § 3 mom. kommunalskattelagen angivna gränserna för dödsboms inkomst och förmögenhet uppräknas från 10 000 resp. 100 000 kr. till 15 000 resp. 150 000 kr.

Gällande bestämmelser inom detta område innebär att reglerna om handelsbolag skall tillämpas för dödsbo fr. o. m. det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalenderåret efter dödsfallet, om för dödsboet skulle ha beräknats högre till statlig inkomstskatt taxerad inkomst än 10 000 kr. eller större skattepliktig förmögenhet än 100 000 kr. Att reglerna för handelsbolag skall tillämpas i dessa fall har tillkommit för att dödsbon inte av skatteskal skall kunna behållas oskiftade alltför lång tid.

Ifrågavarande beloppsgränser har motiverats enbart av taxeringstekniska skäl. Därtill kommer att gällande bestämmelser genomförts så sent som fr. o. m. 1969 års taxering. Eftersom skäl därför inte kan anses föreligga att nu ompröva ifrågavarande beloppsgränser, avstyrker utskottet motionerna I: 1069 och II: 1234.

Skatteskalan

Förmögenhetsskatt utgår f. n. med lägst 0,8 % för förmögenhet i skiktet 100 000—150 000 kr. och stiger sedan till 1,8 % för den del av förmögenheten som överstiger 1 000 000 kr.

I propositionen föreslås att skatten skall utgå med lägst 1 % för förmögenhet i skiktet 150 000—250 000 kr. och stiga till 2,5 % för förmögenhet i skiktet över 1 000 000 kr.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. föreslås att skatten skall utgöra 1,4 % för förmögenhet mellan 200 000 och 600 000 kr. och 1,8 % för förmögenhet däröver. En väsentligt skärpt beskattning, från 2 % i skiktet 150 000—250 000 till 3,5 % för förmögenhet som överstiger 1 000 000 kr., föreslås i motionerna I: 1067 av herr Werner och II: 1242 av herr Hermansson m. fl. Slutligen föreslås i motionen II: 1232 av herr Bergqvist att skalan, i överensstämmelse med kapitalskatteberedningens förslag, i de översta skikten får en något mera skärpt progression än som föreslås i propositionen.

Vad först angår yrkandet i motionerna I: 1067 och II: 1242 skulle de skolor som där föreslås i stor utsträckning bli illusoriska med hänsyn till reduceringsregelns inverkan. Även andra invändningar av mer teknisk natur kan riktas mot detta förslag. Enligt utskottets uppfattning är skattehöjningar av den omfattning, som motionärerna föreslår, inte försvarbara från samhällsekonomisk synpunkt. Den i motionen II: 1232 föreslagna högsta procentsatsen 3 skulle med de reduceringsregler, som utskottet i det följande förordar, komma att sakna nämnvärd betydelse. Vid en internationell jämförelse skulle den därför, såsom anförts i propositionen, vara vilseledande. Yrkandet i motionerna I: 1055 och II: 1243, som närmare ansluter sig till nu gällande regler, är inte förenligt med önskemålen om en omfördelning av skattebelastningen från mindre till större förmögenheter.

Utskottet, som anser departementschefens förslag väl avvägt, tillstyrker den i propositionen föreslagna skatteskalan och avstyrker således motionerna I: 1055 och II: 1243, I: 1067 och II: 1242 samt II: 1232 såvitt nu är i fråga.

Begränsningsregeln

Enligt gällande bestämmelser begränsas skatten på förmögenheter med låg avkastning i vissa fall för fysiska personer och oskiftade dödsbon enligt 30 gångerregeln och 80 procentspärren. Skatten får dock aldrig nedsättas till lägre belopp än som motsvarar skatten på halva förmögenheten. Enligt 30 gångerregeln skall den beskattningsbara förmögenheten i princip inte överstiga ett belopp motsvarande 30 gånger den sammanräknade nettoinkomsten. 80 procentregeln, som tillämpas endast efter särskild ansökan, innebär att summan av påförd statlig inkomstskatt och förmögenhetsskatt

samt kommunala skatter i princip inte får överstiga 80 % av den till statlig inkomstskatt taxerade inkomsten med tillägg för vid taxeringen medgivet avdrag för kommunalskatt. Skattereduktionen får avse även den statliga inkomstskatten, som härigenom kan helt bortfalla.

De regler kapitalskatteberedningen föreslog avsåg att ersätta både 30 gångerregeln och 80 procentspärren. Förmögenhetsskatten skulle i princip nedsättas, om denna skatt och den statliga inkomstskatten tillsammans översteg vissa belopp enligt en progressiv skiktscala. Dessa spärrelopp skulle utgöra 75—90 % av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten, således efter kommunalskatteavdrag, övriga allmänna avdrag och ortsavdrag. Nedsättning skulle få ske med högst hälften av förmögenhetsskatten. Beredningens förslag innebar en avsevärd skatteskärpning för de största inkomsterna och förmögenheterna. Som motiv återopade beredningen att de nuvarande reglerna var tekniskt besvärliga och ledde till materiellt ojämna och otillfredsställande resultat. Vidare återopades fördelningspolitiska överväganden.

Vid remissbehandlingen mötte förslaget viss kritik främst med hänsyn till att det inte tog tillräcklig hänsyn till kapital med låg avkastning.

I propositionen föreslås att 30 gångerregeln slopas och att 80 procentspärren ändras så att summan av inkomstskatten och förmögenhetsskatten inte får överstiga 80 % av den till statlig inkomstskatt beskattningsbara inkomsten. Till den del den beskattningsbara inkomsten överstiger 200 000 kr. skall reduktionen dock avse endast den skatt som överstiger 85 % av inkomsten. Skattereduktionen maximeras i likhet med vad som nu gäller till högst summan av den statliga inkomstskatten och skatten på hälften av förmögenheten. Begränsningsregeln skall tillämpas ex officio.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. yrkas, att 80 procentspärren skall tillämpas genomgående oavsett storleken av den beskattningsbara inkomsten. Motsvarande yrkande framställs i motionerna I: 1058 av herrar Gösta Jacobsson och Yngve Nilsson samt II: 1241 av herrar Hedin och Wachtmeister. I dessa motioner yrkas också att förmögenhetsskatten skall få nedsättas till lägst skatten på 25 % av den beskattningsbara förmögenheten. Slutligen yrkar herr Bergqvist i motionen II: 1232 att kapitalskatteberedningens förslag genomförs.

Utskottet vill erinra om att den grundläggande tanken bakom förmögenhetsbeskattningen är att själva innehavet av förmögenhet representerar viss skattekraft. Med den höga totala skatt, som blir följderna av de föreslagna ändringarna rörande inkomst- och förmögenhetsbeskattningen, och den relativt ringa skattekraften hos det lågavkastande kapitalet anser utskottet det dock nödvändigt att behålla regler som begränsar skattebelastningen. På grund av den kritik som riktats mot den av kapitalskatteberedningen föreslagna begränsningsregeln, kan utskottet inte biträda förslaget i motionen II: 1232. Då den av departementschefen förordade spärregeln enligt utskot-

tets mening är ändamålsenligt utformad och det av fördelningspolitiska skäl inte är lämpligt att minska skattebelastningen i högre grad än som föreslagits i propositionen tillstyrker utskottet propositionen i denna del och avstyrker alltså motionerna I: 1055 och II: 1243, I: 1058 och II: 1241 samt II: 1232 i vad de avser ändringar av begränsningsregeln.

Ikraftträdandet

I propositionen föreslås att bestämmelserna skall tillämpas fr. o. m. 1972 års taxering men att den nya skattepliktsgränsen med hänsyn till höjningarna av fastighetstaxeringsvärdena skall tillämpas redan vid 1971 års taxering. Eftersom den nuvarande skatteskalen då skall tillämpas jämsides med det nya gränsbeloppet föreslår departementschefen en avtrappningsregel, enligt vilken förmögenhetsskatten inte skall överstiga en tiondel av skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kr.

I motionerna I: 1061 av herr Levin m. fl. samt II: 1237 av herrar Eriksson i Arvika och Andersson i Örebro yrkas att förmögenhetsskatten vid 1971 års taxering inte får överstiga en femtiondel av skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kr., om den beskattningsbara förmögenheten understiger 200 000 kr.

Utskottet instämmer i uppfattningen att den avtrappningsregel som föreslås i propositionen är något för hård men finner den av motionärerna föreslagna regeln alltför generös. Utskottet föreslår för sin del att skatten inte får överstiga en tjugofemtedel av det belopp som utgör skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kr. Därmed torde syftet med motionerna huvudsakligen vara tillgodosett. Med ovanstående ändring tillstyrker utskottet de föreslagna ikraftträdandebestämmelserna och avstyrker motionerna I: 1061 och II: 1237.

Utskottet föreslår också en redaktionell ändring av den föreslagna lydelsen av 9 § tredje stycket förordningen om statlig förmögenhetsskatt.

Arvsskatten

Skatteklasserna

Vid bestämmande av arvsskatten tas hänsyn dels till mottagarens ställning i förhållande till arvlåtaren eller testator, dels till arvs- resp. testamentslottens storlek. Skatten är således dubbelt progressiv. Mottagaren hänförs till en av fyra skatteklasser. Skatten är lägst i klass I och högst i klass IV.

Enligt gällande bestämmelser hör efterlevande make, barn, styvbarn samt avkomlingar till barn och styvbarn till klass I. Med barn avses också utomäktenskapliga barn och adoptivbarn men inte fosterbarn. Till klass II räknas föräldrar, syskon och syskonbarn. Till klass III hör sådana allmännyttiga stiftelser som är befriade från gåvoskatt men inte arvsskatt. Övriga skattskyldiga däribland förutvarande make, barns efterlevande make och fosterbarn hänförs till klass IV.

I propositionen föreslås att fosterbarn och barns efterlevande make men däremot inte förutvarande make hänförs till klass I. Med make skall jämföras den som vid dödsfallet var sammanboende med den avlidne, om de tidigare varit gifta med varandra eller gemensamt har eller har haft barn. I fråga om arvslotter till andra personer än dem i klass I föreslås att dessa beskattas enligt klass II, och att klass IV således slopas.

I motionerna I: 1066 av herr Tistad m. fl. och II: 1231 av herr Andersson i Örebro m. fl. yrkas att förutvarande make hänförs till klass I. Motionärerna anför att det för den ekonomiskt bäst ställde maken i ett äktenskap ofta är naturligt att sörja för att den andre får hyggliga levnadsvillkor efter skilsmässan och att ett testamente är ett uttryck för ett sådant ansvarstagande.

Utskottet vill i denna fråga anföras, att ett testamente till förutvarande make utgör ett tecken på fortsatt samhörighet mellan de tidigare makarna och att detta kan motivera att testamentslottan beskattas i klass I. Vad motionärerna anfört visar att det också kan finnas sociala skäl härför. Frågan kan emellertid ses även från en annan sida. Departementschefens förslag innebär nämligen att samvetsäktenskap i princip skall jämföras med legala förbindelser, när parterna — i analogi med vad som gäller vid inkomstbeskattningen — vid tiden för dödsfallet sammanlever och har barn tillsammans eller om de tidigare varit gifta med varandra. Dessa förutsättningar medför att åtskilliga parter i samvetsäktenskap inte kan hänföras till klass I. Även om någon fullständig överensstämmelse av praktiska skäl inte kan uppnås mellan de regler som gäller för parter i samvetsäktenskap och för parter i äktenskap, skulle det enligt utskottets uppfattning te sig egendomligt att samtidigt som angivna krav uppställs i fråga om samvetsäktenskapen medge att förutvarande make hänförs till klass I.

Utskottet anser emellertid av skäl som kommer att redovisas nedan under avsnittet angående kapitalförsäkringar att det kan ifrågasättas om inte de angivna förutsättningarna beträffande samvetsäktenskapen bort utformas på annat sätt. Enligt utskottets uppfattning bör såväl denna fråga som frågan om förutvarande make skall hänföras till klass I övervägas ytterligare av kapitalskatteberedningen. Med det anförda anser utskottet sig ha besvarat motionerna I: 1066 och II: 1231.

Utskottet tillstyrker således propositionen också i denna del.

Stiftelser med allmännyttigt ändamål

Stiftelser och andra sammanslutningar som främjar ett i särskilt hög grad allmännyttigt ändamål är befriade från såväl arvsskatt som gåvoskatt. Detta gäller bl. a. stiftelser med huvudsakligt ändamål att främja barns eller ungdoms vård och fostran eller utbildning, vård av behövande ålderstigna, sjuka eller lytta, eller vetenskaplig undervisning eller uppfostran. Andra stiftelser och sammanslutningar med en mindre grad av allmännytta är endast befriade från gåvoskatt. Till stiftelser av denna art hör bl. a. sådana som främ-

jar religiösa, välgörande, sociala eller eljest allmännyttiga ändamål. Som tidigare nämnts arvsbeskattas dessa stiftelser enligt skatteklass III.

Kapitalskatteberedningens förslag i denna del innebar att arvs- och gåvoskattefriheten skulle samordnas och begränsas till att gälla bl. a. sammanlutningar som främjar högre undervisning eller uppfostran.

Departementschefen föreslår däremot att nuvarande regler skall bibehållas och åberopar som motiv härför att beredningens förslag vid remissbehandlingen mött stark kritik. Endast mycket tungt vägande skäl bör enligt hans mening föranleda inskränkningar i den nuvarande skattefriheten, och de skäl som beredningen åberopat har inte varit tillräckligt övertygande. Å andra sidan menar departementschefen att de rättssubjekt, som åtnjuter både arvs- och gåvoskattefrihet, främjar en i så hög grad allmännyttig verksamhet att organisationer som fullföljer andra ändamål inte har anledning känna sig tillbakasatta. Bl. a. med hänsyn härtill anser departementschefen att det är obefogat att som föreslagits av några remissinstanser utvidga arvs- och gåvoskattefriheten.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. yrkas lagstiftning av innebörd att samtliga stiftelser m. fl. juridiska personer, som nu är befriade från gåvoskatt, befrias även från arvsskatt. Ett utredningsyrkande av liknande innebörd framställs i motionerna I: 1068 av herrar Wikström och Nils Theodor Larsson samt II: 1246 av herr Nelander m. fl. I motionen II: 1239 av fru Eriksson i Stockholm och herr Wiklund i Stockholm yrkas befrielse från arvsskatt för handikapporganisationerna. I motionen II: 900 av herr Bergqvist m. fl. och i motionen II: 1232 av herr Bergqvist yrkas utredning i syfte att begränsa skattefriheten för stiftelser såväl vid arvs- och gåvobeskattningen som vid inkomstbeskattningen. Ett liknande yrkande återfinns i motionerna I: 798 av herr Werner och II: 906 av herr Hermansson m. fl.

Utskottet har i denna fråga tidigare erinrat om att koncentrationsutredningen i sitt betänkande Ägande och inflytande inom det privata näringslivet (SOU 1968: 7) fäst uppmärksamheten på stiftelsernas roll vid förmögenhetsfördelningen. Den i samband härmed förda debatten manade enligt utskottets mening till försiktighet i fråga om åtgärder som måste tolkas som ett ytterligare befästande av stiftelsernas skatteförmåner.

Motionsyrkandena berör enligt utskottets mening endast delar av ett större frågekomplex som bör bli föremål för en mer allsidig utredning än den kapitalskatteberedningen enligt sina direktiv haft att verkställa. Utskottet, som förutsätter att Kungl. Maj:t uppmärksammar dessa spörsmål, avstyrker därför motionerna I: 798 och II: 906, i vad de hänvisats till bevillningsutskottet, I: 1055 och II: 1243, I: 1068 och II: 1246, II: 900 och II: 1232 i denna del samt II: 1239.

Grundavdragen

Enligt gällande bestämmelser skall arvsskatt inte utgå för lotter under ett skattefritt bottenbelopp. Detta belopp utgör för make 40 000 kr. och för barn 6 000 kr. Är barnet under 20 år skall dessutom från lotten avräknas ett skattefritt belopp om 2 000 kr. för varje år eller del därav varmed barnets ålder understiger denna åldersgräns. För mottagare i klass II utgör gränsbeloppet 2 000 kr. och för mottagare i klass III och IV 1 000 kr.

I propositionen föreslås att gränsbeloppen omarbetas till grundavdrag. Dessa skall utgöra 30 000 kr. för make och 15 000 kr. för barn. Om barnet är under 20 år avräknas ytterligare 3 000 kr. för varje helt år eller del därav som återstår till dess barnet uppnått denna ålder. För lott i klass II eller III utgör grundavdraget enligt förslaget 3 000 kr.

I motionerna I: 1054 av herrar Axelson och Skagerlund samt II: 1236 av herrar Eriksson i Arvika och Andersson i Örebro yrkas att grundavdraget höjs för make till 40 000 kr. och för fader eller moder till 15 000 kr. I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. godtas det föreslagna grundavdraget för make. Motionärerna yrkar emellertid att skatt inte skall tas ut på lotter under 40 000 kr. I sistnämnda motioner yrkas också att grundavdraget för barn under 20 år skall ökas med 6 000 kr. för år eller del därav som återstår till dess barnet uppnått denna åldersgräns och att grundavdraget i klass II höjs till 5 000 kr.

Yrkandena avseende grundavdrag för make har motiverats bl. a. med den höjning av skatten som uppkommer på arv mellan 30 000 och 40 000 kr. på grund av att det nuvarande gränsbeloppet ändras till ett 10 000 kr. lägre grundavdrag. Skattehöjningen uppgår till högst 500 kr. Med anledning härav får utskottet framhålla att övergången till grundavdrag innebär stora tekniska fördelar och att efterlevande make i allmänhet kommer att åtnjuta väsentliga skattelättnader. Att öka grundavdraget till 40 000 kr. eller att vidta andra åtgärder för att eliminera den måttliga höjning som uppkommer i fråga om ett begränsat skikt anser utskottet inte motiverat.

Utskottet anser inte heller tillräckliga skäl föreligga för en höjning av grundavdraget för minderåriga barn eller för föräldrar och övriga mottagare i klass II.

Med det anförda tillstyrker utskottet de i propositionen föreslagna grundavdragen och avstyrker således motionerna I: 1054 och II: 1236 samt I: 1055 och II: 1243 i denna del.

Skatteskalorna

De skatteskalor, som departementschefen föreslår, avser att åstadkomma lättnader i beskattningen främst i fråga om mindre arv till make och barn samt en skärpning av beskattningen i övrigt. Arvsskatten i klass I har avvägts så att mera betydande skärpningar inträder först vid lotter upp emot

500 000 kr. och däröver. Klass II-skalan har utformats så att en minskning av skatten sker för små lotter upp till ett värde av ca 25 000 kr. och att en successiv ökning därefter inträder. Vid lotter med ett värde av ca 250 000 kr. eller däröver inträder mer betydande skärpningar, om mottagaren redan enligt nuvarande regler beskattas i klass II. Lotter, som nu beskattas enligt klass IV, kommer enligt propositionen också att beskattas i klass II, i vilken arvsskatten bortsett från mycket stora lotter genomgående är lägre än nuvarande klass IV. Beträffande skatten i klass III förordas endast den ändringen att skatten i de lägsta skikten sätts lika med skatten i klass II.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. yrkas att nuvarande skattesatser i princip behålls men justeras med hänsyn till övergången till grundavdrag. I motionerna I: 1067 av herr Werner och II: 1242 av herr Hermansson m. fl. yrkas att beskattningen höjs med genomsnittligt 50 %.

Yrkandena i motionerna I: 1055 och II: 1243 strider mot de fördelningspolitiska ställningstaganden, till vilka utskottet anslutit sig, medan yrkandena i motionerna I: 1067 och II: 1242 i det närmaste innebär en konfiskation av de större arven. Utskottet, som finner de av departementschefen föreslagna skalorna väl avvägda, tillstyrker propositionen i denna del och avstyrker således motionerna I: 1055 och II: 1243 samt I: 1067 och II: 1242 såvitt de avser arvsskatteskalorna.

Kapitalförsäkringar med förmånstagare

Departementschefen föreslår att det nuvarande förmånstagaravdraget, som uppgår till 32 000 kr., behålls oförändrat för förmånstagare som beskattas enligt klass I. För förmånstagare som beskattas enligt klass II anser departementschefen att avdraget bör begränsas till 10 000 kr., eftersom dessa personer normalt inte i samma utsträckning som efterlevande make och barn är beroende för sin försörjning av förmånstagarförvärvet.

I motionerna I: 1065 av herr Tistad m. fl. och II: 1230 av herr Andersson i Örebro m. fl. yrkas att avdraget bestäms till 6 1/2 basbelopp enligt lagen om allmän försäkring för mottagare i klass I och 2 basbelopp för mottagare i klass II. Basbeloppet utgör f. n. 6 300 kr. Yrkandet, som överensstämmer med kapitalskatteberedningens förslag, motiveras bl. a. med att ett utrymme i avdragshänseende bör skapas för privata förmånstagarförsäkringar vid sidan av tjänstegruppplivförsäkringarna.

Såsom framgår av det följande anser utskottet att frågan om förmånstagaravdragen bör utredas ytterligare av kapitalskatteberedningen. Utskottet anser sig därför inte ha anledning att nu ta ställning till yrkandet i motionerna I: 1065 och II: 1230 och avstyrker därför desamma.

I motionerna I: 1057 av herrar Arne Geijer och Knut Johansson samt II: 1240 av herr Hagnell m. fl. yrkas avslag på förslaget om differentiering av förmånstagaravdraget. Motionärerna åberopar att de försäkringsbelopp,

som utgår på grund av tjänstegrupplivförsäkringar, avvägts med hänsyn till de efterlevandes behov, och det har därvid förutsatts att försäkringsbeloppen skall vara skattefria. Efterlevande föräldrar kan nu erhålla 31 500 kr. I äktenskapsliknande förhållanden utgår normalt 15 750 kr., men om sammanlevnaden varit långvarig och kvinnan uppnått 50 års ålder kan ett försäkringsbelopp på 31 500 kr. utbetalas. Något krav på att mannen och kvinnan tidigare varit gifta med varandra eller har barn tillsammans uppställs inte. Eftersom föräldrar och i regel även part i samvetsäktenskap enligt de i propositionen framlagda förslagen skall beskattas i skatteklass II och då får förmånstagaravdrag med vardera 10 000 kr. i stället för 32 000 kr., kommer försäkringsbeloppen i de nu nämnda fallen att beskattas till viss del.

Utskottet finner en differentiering av förmånstagaravdraget vara i princip motiverat. Det måste emellertid anses otillfredsställande att försäkringsbelopp, som utfaller till en part i samvetsäktenskap, beskattas hårdare än som sker då förmånstagaren varit gift. Utskottet har vid sin behandling av frågan om indelningen i skatteklasser förordat en omprövning av samvetsäktenskapens ställning härvidlag. Enligt utskottets mening är det också otillfredsställande om belopp, som utgår till föräldrar på grund av tjänstegrupplivförsäkring, blir beskattat till någon del. Utskottet anser därför att frågan om förmånstagaravdrag med hänsyn till konsekvenserna för tjänstegrupplivförsäkringarna bör övervägas ytterligare av kapitalskatteberedningen. I avvaktan härpå tillstyrker utskottet bifall till motionerna och avstyrker således propositionen i denna del.

Gåvoskatten

I fråga om gåvoskatten föreslås samma klassindelning och skatteskalor som för arvsskatten.

Yrkandena i de motioner, som behandlats i samband med skatteskalorna för arvslotter, gäller således även gåvoskatten. Av samma skäl som anförts tidigare avstyrker utskottet dessa motioner även i nu ifrågavarande del.

I propositionen föreslås att det skattefria gränobelopp om 2 000 kr., som gäller vid gåvoskatten, ändras till ett grundavdrag på samma belopp.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl. yrkas att grundavdraget bestäms till 3 000 kr. Motsvarande yrkande framställs i motionerna I: 1060 av herr Levin m. fl. och II: 1238 av herr Eriksson i Arvika m. fl.

Utskottet anser någon ändring av det skattefria beloppets storlek inte vara motiverad och tillstyrker därför med en redaktionell ändring av 39 § propositionen i förevarande del. Det anförda innebär att utskottet avstyrker nämnda yrkande i motionerna I: 1055 och II: 1243 samt motionerna I: 1060 och II: 1238.

Familjeföretagen

De särskilda regler som föreslås för mindre och medelstora familjeföretag innebär att dessa företag i princip inte får ökad skattebelastning vare sig vid förmögenhets- eller arvsbeskattningen. Departementschefen delar i stort den uppfattning som kommit fram under remissbehandlingen av kapitalskatteberedningens betänkande, att det kan ifrågasättas om familjeföretagen tål den ytterligare skattebelastning som även en måttlig höjning av kapitalskatterna innebär. Han anser starka skäl tala för en viss försiktighet när det gäller beskattningen av sådan förmögenhet som kan sägas representera ett "arbetande" kapital i ägarens näringsverksamhet. Frågan hur en särbehandling av familjeföretagen lämpligen bör utformas bör — menar han — därför närmare utredas av kapitalskatteberedningen, vars fortsatta arbete åtminstone beträffande latent skatteskuld berör familjeföretagen. Det nu framlagda förslaget får därför ses som ett provisorium.

Det förhållandet att vissa frågor rörande familjeföretagens beskattning återstår att lösa talar enligt utskottets mening för en viss försiktighet. Därtill kommer de farhågor som från olika håll uttalats beträffande företagets förmåga att bära en ökad skattebelastning.

Även om principiella betänkligheter kan anföras mot att differentiera kapitalbeskattningen med hänsyn till kapitalets placering anser utskottet sig dock — i avvaktan på resultatet av kapitalskatteberedningens ytterligare överväganden — kunna godta den provisoriska lösning som departementschefen förordar i fråga om familjeföretagen.

Enligt förslaget begränsas skattelättnaderna till företag som ägs av en eller ett fåtal fysiska personer och där kapitalet till övervägande del är bundet i företaget. Som mindre eller medelstora företag accepteras vid förmögenhetsbeskattningen företag, vilkas förmögenhetsvärde inte överstiger 2 milj. kr. För att betraktas som ett fåmansföretag skall företaget till minst 75 % ägas av den skattskyldige ensam eller i förening med ett fåtal andra personer. I syfte att undvika svårigheter vid tillämpningen har ägarkretsen begränsats till högst tio personer. Detta villkor gäller såväl omedelbart ägande som indirekt äganderätt genom förmedling av juridisk person. Vidare krävs, att det av omständigheterna klart framgår att den skattskyldige har sin väsentliga försörjning av företaget och att han har minst 75 % av sin totala förmögenhet nedlagd däri. När den skattskyldige samtaxeras för förmögenhet med make och hemmavarande barn skall motsvarande gälla i förhållande till den gemensamt beskattade förmögenheten. Om den skattskyldige driver verksamhet genom två eller flera företag skall samma principer gälla för den samlade verksamheten såvida denna har ett visst inre sammanhang.

Den åsyftade skattelättnaden uppnås vid förmögenhetsbeskattningen genom ett avdrag från den skattepliktiga förmögenheten. Avdraget skall be-

räknas till 25 % av den del av förmögenheten som överstiger 500 000 kr.

De förutsättningar som departementschefen förordar för motsvarande skattelättnad vid arvsbeskattningen överensstämmer i stort sett med de ovan återgivna. Den avlidne skall i princip ha uppfyllt de fordringar som gäller för avdrag vid förmögenhetstaxeringen. Företagets värde får dock uppgå till 2,5 milj. kr., vilket skall bedömas med ledning av behållningen i boet. Efterlevande makes enskilda förmögenhet och barns tillgångar skall inte inräknas i sidoförmögenheten.

Vid arvsbeskattningen har den åsyftade skattelättnaden konstruerats som ett anstånd med viss del av den uträknade skatten och påföljande eftergift av anståndsbeloppet. Nedsättning enligt dessa regler får endast tillkomma den eller dem som övertar företaget. Vidare krävs att arvs- eller testamentstagaren har minst 75 % av sin förmögenhet placerad i företaget. Vid bedömandet härav skall arvtagarens andel i dödsboet inräknas i hans egen förmögenhet. Däremot bortses från makes och hemmavarande barns förmögenhet. Vidare skall någon av arvingarna eller testamentstagarna under anståndstiden ha sin väsentliga försörjning av företaget.

Anstånd medges med 10 % av skatten om företagets värde ej överstiger 2 milj. kr. och med 5 % av skatten om värdet överstiger 2 men ej 2,5 milj. kr. Har förutsättningarna för medgivande av anstånd varit uppfyllda under fyra år efter anståndstidens utgång efterges skatten.

I motionen II: 1232 av herr Bergqvist yrkas avslag på förslaget i propositionen. Motionären anför bl. a. att ifrågavarande regler inte på ett avgörande sätt kan påverka företagens situation. Det bör i stället ankomma på den aviserade utredningen om företagsbeskattningen att behandla frågan om familjeföretagens beskattning och därvid beakta vad i motionen anförts.

Utskottet, som tidigare i princip anslutit sig till departementschefens förslag, vill erinra om att direktiven för en utredning rörande företagsbeskattningen f. n. är under utarbetande. Vad motionären anför kan därvid komma att åtminstone delvis beaktas. Enligt utskottets uppfattning saknas därför anledning biträda utredningsyrkandet i motionen. Med det anförda avstyrker utskottet motionen II: 1232 också i vad avser familjeföretagens beskattning.

I motionerna I: 1055 av herr Bohman m. fl. och II: 1243 av herr Holmberg m. fl., motionerna I: 1059 av herrar Thorsten Larsson och Andreasson samt II: 1245 av herrar Josefson i Arrie och Hansson i Skegrie ävensom i motionerna I: 1064 av herr Stefanson m. fl. och II: 1235 av herr Ericsson i Ätvidaberg m. fl. yrkas ändringar i de föreslagna bestämmelserna i syfte att vidga kretsen av reduktionsberättigade och att åstadkomma ytterligare skattelättnader.

Skattebelastningen för familjeföretagen skulle genom dessa förslag inte bibehållas vid nuvarande nivå utan minska. Yrkandena strider således mot

syftet med bestämmelserna. Med det anförda avstyrker utskottet bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 i vad de avser familjeföretagens beskattning ävensom till motionerna I: 1059 och II: 1245 samt I: 1064 och II: 1235.

I motionerna I: 1063 av herr Karl Pettersson m. fl. och II: 1244 av herr Jonsson i Mora m. fl. begärs ett riksdagsuttalande av innebörd att kapital-skatteberedningen vid sitt fortsatta arbete bör pröva frågan om införande av ett särskilt avdrag vid beräkning av företagsförmögenheter.

Av vad departementschefen anfört framgår att kapitalskatteberedningen i sitt fortsatta arbete skall behandla olika frågor avseende i företag nedlagda förmögenheter. Något särskilt riksdagsuttalande i denna fråga torde enligt utskottets uppfattning därför inte vara erforderligt. Utskottet avstyrker således även motionerna I: 1063 och II: 1244.

Utskottet har inte något att erinra i sak mot den allmänna utformningen av de särskilda reglerna för familjeföretagen. Vid sin granskning av för-fattningsförslagen har utskottet emellertid uppmärksammat vissa bestä-melser, som enligt utskottets mening kan tänkas vålla svårigheter vid den praktiska tillämpningen. De ändringar av författningstexten, som utskottet föreslår, har emellertid skett endast i förtydligande syfte och är huvud-sakligen av redaktionell natur.

Utskottet förutsätter att Kungl. Maj:t med hänsyn inte minst till lag-stiftningens komplicerade natur ägnar den praktiska tillämpningen av be-stämmelserna uppmärksamhet och föreslår de ändringar och komplette-ringar som kan finnas erforderliga.

Mot de delar av propositionen, som i det föregående inte upptagits till särskild behandling, har utskottet inte funnit anledning till erinran.

Utskottets hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer utskottet

A) att riksdagen med anledning av Kungl. Maj:ts propo-sition nr 71 och motionerna I: 1061 och II: 1237 samt med bifall till motionerna I: 1057 och II: 1240 antar de vid pro-portionen fogade förslagen till

1) förordning om ändring i förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt med de ändringar

dels att 9 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* be-tecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

9 §.

Statlig förmögenhetsskatt — — — — — beskattningsbara förmögenheten.
Såsom beskattningsbar — — — — — beskattningsårets utgång.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

Om *beskattningsbar* förmögenhet i huvudsak är att hänföra till företag, tillämpas förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag.

Om förmögenhet i huvudsak är att hänföra till företag, tillämpas förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag.

Beskattningsbar förmögenhet — — — — kronor, bortfaller.

dels att punkt 3 av ikraftträdandebestämmelserna erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

3. Vid 1971 års taxering iakttages vidare följande. Om förmögenhetsskatt uppgår till mer än en *tiondedel* av det belopp som utgör skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kronor, nedsättes förmögenhetsskatten med överskjutande belopp.

3. Vid 1971 års taxering iakttages vidare följande. Om förmögenhetsskatt uppgår till mer än en *tjugufemtedel* av det belopp som utgör skillnaden mellan den beskattningsbara förmögenheten och 150 000 kronor, nedsättes förmögenhetsskatten med överskjutande belopp.

2) förordning om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag med de ändringar, att 1—5 §§ erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

1 §

Fysisk person, som var bosatt här i riket vid beskattningsårets utgång, åtnjuter vid beräkning av beskattningsbar förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt avdrag enligt denna förordning för förmögenhet som är att hänföra till företag.

Fysisk person, som var bosatt här i riket vid beskattningsårets utgång, åtnjuter vid beräkning av beskattningsbar förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt avdrag enligt denna förordning för förmögenhet som *huvudsakligen* är att hänföra till företag. *Detsamma gäller dödsbo efter den, som vid dödsfallet var bosatt här i riket.*

Med företag förstås i denna förordning sådan verksamhet avseende jordbruk, skogsbruk eller rörelse som bedrivs här i riket av den skattskyldige ensam eller tillsammans med andra fysiska personer eller av

Med företag förstås i denna förordning sådan verksamhet avseende jordbruk, skogsbruk eller rörelse som bedrivs här i riket av den skattskyldige ensam eller tillsammans med andra fysiska *eller juridiska*

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

aktiebolag, handelsbolag eller kommanditbolag, i vilket den skattskyldige — direkt eller genom förmedling av juridisk person — äger aktier eller andelar.

Bestämmelserna i denna förordning om fysisk person äger motsvarande tillämpning på oskiftat dödsbo efter den som vid sitt frånfälle var bosatt här i riket, utom då dödsboet vid taxering till statlig inkomstskatt behandlas som handelsbolag.

personer eller av aktiebolag, handelsbolag, kommanditbolag eller dödsbo, i vilket den skattskyldige — direkt eller genom förmedling av juridisk person — äger aktier eller andelar.

2 §

Avdrag enligt 1 § kommer i fråga endast beträffande förmögenhet i sådant företag som avses i 1 § andra stycket, vars förmögenhetsvärde ej överstiger två miljoner kronor. Avdrag medges dock ej om företaget bedriver verksamhet, som i mer än obetydlig omfattning består i förvaltning av annan fastighet än jordbruksfastighet eller av värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

Med företags _____ till företaget.

Avdrag enligt 1 § kommer i fråga beträffande förmögenhet i sådant företag som avses i 1 § andra stycket, vars förmögenhetsvärde ej överstiger två miljoner kronor. Avdrag medges dock ej om företagens förmögenhet i mer än obetydlig omfattning nedlagts i verksamhet, som består i förvaltning av annan fastighet än jordbruksfastighet eller av värdepapper eller annan därmed likartad lös egendom.

3 §

Rätt till _____ till företaget,

3. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företaget.

3. den skattskyldige eller, i fråga om dödsbo, någon av dödsbodelägarerna skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företaget.

4 §

För skattskyldig _____ i fråga,

5. den skattskyldige skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företagen.

5. den skattskyldige eller, i fråga om dödsbo, någon av dödsbodelägarerna skall under beskattningsåret ha haft sin väsentliga försörjning av företagen.

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

5 §

I fråga om gift skattskyldig skall vid tillämpning av 3 § 2 och 4 § 4 hänsyn tagas även till sådan *skattepliktig* förmögenhet som tillhör *andra maken eller hemmavarande barn* och som vid taxering till statlig förmögenhetsskatt skall sammanläggas med den skattskyldiges förmögenhet enligt 12 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Vid tillämpning av 3 § 2 och 4 § 4 skall hänsyn tagas även till sådan förmögenhet som tillhör *annan än den skattskyldige* och som vid taxering till statlig förmögenhetsskatt skall sammanläggas med den skattskyldiges förmögenhet enligt 8 § och 12 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt.

Dödsbo, som enligt bestämmelserna i 53 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) skall taxeras för inkomst, betraktas vid tillämpning av 3 § 1 och 4 § 3 icke som mer än en person, även om antalet dödsbodelägare är flera.

- 3) förordning om begränsning av skatt i vissa fall,
- 4) lag om ändring i uppbördsförordningen (1953: 272),
- 5) förordning om ändring i förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt med de ändringar,

dels att den i propositionen föreslagna ändringen av 12 § utgår, till följd varav paragrafen behåller sin nuvarande lydelse, att i 55 § införs ett nytt moment, 7 mom., samt att till följd härav ingressen erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

Härigenom förordnas, att 12 §, 19 § 3 mom., 28—30, 39, 40 §§, 41 § 1 mom., 43 och 47 §§ förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha nedan angivna lydelse.

(Utskottets förslag)

Härigenom förordnas *i fråga om* förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt, *dels* att 19 § 3 mom., 28—30, 39, 40 §§, 41 § 1 mom., 43, 47 och 56 §§ skall ha nedan angivna lydelse, *dels* att i 55 § skall införas ett nytt moment, 7 mom., av nedan angivna lydelse.

dels att 29, 39 §§, 55 § 7 mom. och 56 § erhåller följande såsom *utskottets förslag* betecknade lydelse:

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

29 §.

Är minst 75 procent av behållningen i boet efter den, som vid sin död var bosatt här i riket, hänförlig till företag enligt 1 § andra stycket förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag och ägdes företaget till minst 75 procent — direkt eller genom förmedling av juridisk person — av den avlidne ensam eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer, får nedsättning av arvsskatt ske som nedan sägs i denna paragraf. Detsamma gäller när den avlidne på motsvarande sätt ägt del i mer än ett företag, om förutsättningarna enligt 4 § 2 och 3 nämnda förordning förelegat.

Erhåller någon på grund av arv eller testamente rätt till företaget eller del däri, får beskattningsmyndigheten efter ansökan av arvinge eller testamentstagare medgiva anstånd med erläggande av viss del av den skatt som belöper på hans lott i boet. Anstånd medgives särskilt för varje arvinge och testamentstagare och får avse 10 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 5 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget *uppenbarligen* understiger 75 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhets-skatt.

Erhåller någon på grund av arv eller testamente rätt till företag eller del däri, får beskattningsmyndigheten efter ansökan av arvinge eller testamentstagare under de förutsättningar som nedan sägs medgiva anstånd med erläggande och eftergift av viss del av den skatt som belöper på hans lott i boet.

Anstånd får medges om företaget är hänförligt till sådant företag, som avses i förordningen (1970: 000) om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag, och den avlidne vid dödsfallet uppfyllt de förutsättningar som gäller för avdrag enligt 1—4 §§ i förordningen. Dock får företagets eller, i fall som avses i 4 § nämnda förordning, företagens sammanlagda värde uppgå till högst 2 500 000 kronor. Förutsättningarna beträffande skattskyldigs förmögenhet skall i fråga om den avlidne bedömas med hänsyn till behållningen i dödsboet.

Anstånd medgives särskilt för varje arvinge och testamentstagare och får avse 10 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 5 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhets-skatt, andelen i dödsboet inräknad.

*(Kungl. Maj:ts förslag)**(Utskottets förslag)*

Medgivet anstånd upphör fyra år efter det beskattningsmyndigheten meddelat beslut om anstånd. Visar den som erhållit anstånd *senast sex veckor därefter att han under anståndstiden haft sin förmögenhet nedlagd i företaget till minst 75 procent och att någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, eftergives anståndsbeloppet jämte ränta.*

Får beskattningsmyndigheten före anståndstidens utgång kännedom om att någon som erhållit anstånd icke uppfyller *de i tredje stycket* angivna förutsättningarna för *eftergift av anståndsbeloppet*, skall myndigheten förklara anståndet förverkat. Anståndsbeloppet jämte ränta skall *därvid* erläggas inom sex veckor efter *det beslut meddelats om anståndets förverkande.*

Är dödsbo som sägs i *första stycket alltjämt oskiftat vid anståndstidens utgång, gäller beträffande delägares rätt till eftergift av skatt det samma som om boet under anståndstiden varit skiftat.*

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd *med erläggande av eller eftergift av arvsskatt enligt denna paragraf* utan hinder av att den avlidnes del i företaget understiger 75 procent av boets behållning eller att arvinges eller testamentstagares del i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet.

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd utan hinder av att den avlidnes del i företaget understiger 75 procent av boets behållning eller att arvinges eller testamentstagares del i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet.

Medgivet anstånd upphör fyra år efter det beskattningsmyndigheten

(Kungl. Maj:ts förslag)

(Utskottets förslag)

meddelat beslut om anstånd.

Får beskattningsmyndigheten före anståndstidens utgång kännedom om att någon som erhållit anstånd icke längre uppfyller ovan angivna förutsättningar, skall myndigheten förklara anståndet förverkat.

Anståndsbeloppet jämte ränta skall erläggas inom sex veckor efter anståndstidens utgång, om inte den som erhållit anstånd dessförinnan ansökt om eftergift av skatten. Avslås ansökan eller förklaras anståndet förverkat skall anståndsbeloppet jämte ränta erläggas inom sex veckor efter beslutet.

Vad i 55 § 3—6 mom. sägs skall äga motsvarande tillämpning i fråga om anstånd enligt denna paragraf.

Visar den som erhållit anstånd att förutsättningarna härför varit uppfyllda under anståndstiden och har någon arvinge eller testamentstagare under samma tid haft sin väsentliga försörjning av företaget, skall beskattningsmyndigheten eftergiva anståndsbeloppet jämte ränta.

39 §.

Skattefrihet åtnjutes — — — — — därefter införts;

<p>d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, där värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor, varvid skatt utgår endast för överskjutande belopp.</p>	<p>d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.</p>
--	--

(Gällande bestämmelser)

(Utskottets förslag)

55 §.

7 m o m. I fråga om anstånd i vissa fall med erläggande av arvs-
skatt för den som erhållit rätt till
företag eller del däri stadgas i 29 §.

56 §.

Avlider den, ————— eftergives skatten.

I fråga ————— vid dödstillfället.

Fråga om ————— i skatteärendet.

*I fråga om eftergift i vissa fall av
arvsskatt för den som erhållit rätt
till företag eller del däri stadgas i
29 §.*

B) att riksdagen avslår följande motioner, nämligen

1) I: 798 och II: 906, såvitt de hänvisats till bevillnings-
utskottet,

2) I: 1054 och II: 1236,

3) I: 1055 och II: 1243,

4) I: 1056 och II: 1233,

5) I: 1058 och II: 1241,

6) I: 1059 och II: 1245,

7) I: 1060 och II: 1238,

8) I: 1061 och II: 1237,

9) I: 1062 och II: 1229,

10) I: 1063 och II: 1244,

11) I: 1064 och II: 1235,

12) I: 1065 och II: 1230,

13) I: 1066 och II: 1231,

14) I: 1067 och II: 1242,

15) I: 1068 och II: 1246,

16) I: 1069 och II: 1234,

17) II: 900,

18) II: 1232,

19) II: 1239,

i den mån de inte kan anses besvarade genom vad ut-
skottet ovan anfört och hemställt.

Stockholm den 28 april 1970

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande

från första kammaren: herr John Ericsson (s), fröken Ranmark (s), herrar Tistad (fp), Wärnberg (s), Yngve Nilsson (m), Sundin (cp), Gösta Jacobsson (m), Paul Jansson (s), Stefanson (fp) och Ove Karlsson (s); samt

från andra kammaren: herrar Magnusson i Borås (m), Brandt (s), Engkvist (s), fru Holmqvist (s), herr Vigelsbo (cp), fru Nettelbrandt (fp), herrar Carlstein (s), Eriksson i Bäckmora (cp), Josefsson i Halmstad (s) och Andersson i Södertälje (s).

Reservationer

Reformering av beskattningen

1) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka

dels anfört följande:

”I motionerna I: 1055 och II: 1243 påtalas att regeringsförslaget uppvisar flera starkt betänkliga sidor och att finansministern lika litet som kapital-skatteberedningen bemödat sig om att företa några samhällsekonomiska analyser av verkningarna av en höjd kapitalbeskattning. Utskottet delar denna uppfattning och finner denna underlåtenhet anmärkningsvärd med tanke på den långt ifrån gynnsamma ekonomiska situation som landet f. n. befinner sig i.

Sverige utgör det land som har det hårdaste totala skattetrycket mätt i procent av bruttonationalprodukten. Det förhåller sig också så att inkomstbeskattningen är den hårdaste i världen. (Se bilaga). Vidare tillhör Sverige det fåtal länder som har såväl årlig förmögenhetsbeskattning som arvs- och gåvobeskattning ävensom kapitalvinstbeskattning på sådana för samhällsekonomin så viktiga tillgångar som fastigheter och aktier. Om man tar denna grupp beskattningsformer som en enhet torde det utan gensägelse vara så att kapitalet i Sverige beskattas väsentligt hårdare än kapitalet i andra länder. Det finns därför fog för frågan om just denna beskattning över huvud taget kan skärpas ytterligare. För mindre förmögenheter är beskattningsnivån i stort sett dubbelt så hög som i flertalet av de länder, vilka över huvud taget har någon årlig förmögenhetsbeskattning. Sedan såväl Danmark som Norge sänkt sin förmögenhetsbeskattning är den svenska förmögenhetsskatten i dag den efter Finland hårdaste i världen. För de stora förmögenheterna är skattetrycket i dag tre gånger så högt som i praktiskt taget alla övriga länder. Endast ett par tre länder — vilka dock saknar årlig förmögenhetsskatt — har hårdare beskattning vid dödsfall än Sverige. Till detta kommer kapitalvinstbeskattningen som för flertalet förmögenhetsägare är en ekonomisk realitet.

Det ligger i öppen dag att alltför stora skillnader i kapitalbeskattningen mellan olika länder måste påverka kapitalrörelserna. Utskottet anser därför att det på sikt inte går att upprätthålla en högre skattenivå än den som gäller i våra närmaste grannländer. Det ställer sig avgjort fördelaktigare redan i dag att placera sitt kapital i utlandet. Ytterligare skärpning i skattestrycket skulle helt naturligt förstärka den tendens vi redan nu har att förmögenhetsägarna lämnar Sverige och bosätter sig utomlands. Dylika förhållanden har uppmärksamrats på vissa håll i utlandet där skillnaderna i skattenivå mellan länderna är väsentligt mindre än vad som gäller för Sverige kontra dess närmaste grannländer.

Med hänsyn härtill anser vi att en ny kapitalskatteutredning bör tillsättas. Denna skall utarbeta förslag som syftar till att stödja och uppmuntra sparande och enskild företagsamhet. Förslagen bör även utformas med hänsyn till vikten av att icke alltför stora skillnader föreligger i kapitalbeskattningen mellan Sverige och andra nordiska eller europeiska stater.

Gränsbelopp, avdrag och skiktgränser i förmögenhets- och arvsskattehänseende bör göras värdebeständiga. Härigenom undviks de automatiska skatteskarpnings genom den ständigt fortgående penningvärdeförsämringen som tidigare varit ofrånkomliga.”

dels ansett att utskottet under punkten B 3 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om ny utredning beträffande kapitalbeskattningen med speciellt hänsynstagande till beskattningens effekter på sparande och enskild företagsamhet.

2) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Stefanson* (fp), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka

dels anfört följande:

”Motionerna I: 1056 och II: 1233 tar bl. a. upp frågan om skattesystemets verkningar på sparande, investeringsvilja och ekonomisk tillväxt. Motionärerna anser det vara en brist, att man inte i samband med de nu aktuella skattereformerna gjort undersökningar rörande detta. Vi delar denna uppfattning. Det är angeläget att de samhällsekonomiska verkningarna av vårt skattesystem blir föremål för en allsidig undersökning av en särskild utredning.”

dels ansett att utskottet under punkten B 4 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med anledning av motionerna I: 1056 och II: 1233 i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om en utredning av de samhällsekonomiska verkningarna av skattesystemet, särskilt med avseende på sparande, investeringsvilja och ekonomisk tillväxt.

3) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Stefanson* (fp), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka dels anfört följande:

”I motionerna I: 1056 och II: 1233 samt I: 1062 och II: 1229 påtalas, att ett ändrat penningvärde vid oförändrade skatteskalor leder till ett förändrat reellt skattetryck. Vi delar motionärernas uppfattning, att kapitalbeskattningen bör utformas så att en fortgående inflation inte tillåts medföra automatiskt ändrat skattetryck. Vi finner det därför i likhet med motionärerna angeläget, att frågan om indexreglering eller annan värdesäkring inom kapitalbeskattningen blir föremål för utredning av kapitalskatteberedningen.”

dels ansett att utskottet under punkterna B 4 i denna del och B 9 bort hemställa,

att riksdagen med anledning av motionerna I: 1056 och II: 1233 samt I: 1062 och II: 1229 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att kapitalskatteberedningen får tilläggsdirektiv att utforma förslag till indexreglering eller annan värdesäkring inom kapitalbeskattningen.

Förmögenhetsskatten

Skattepliktsgränsen och skatteskalan

4) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under åberopande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243 ansett att utskottet under punkterna A 1 och B 3 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 beslutar att 11 § 1 mom. förordningen (1947: 577) om statlig förmögenhetsskatt skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

11 §.

(Utskottets förslag)

1 m o m. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra: när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 250 000 kronor: en procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten, som överstiger 150 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger

250 000 men icke	400 000 kr.:	1 000 kr. för	250 000 kr. och 1,5 % av återstoden;
400 000 ” ”	1 000 000 ”:	3 250 ” ”	400 000 ” ” 2 % ” ” ;
1 000 000 kr.		: 15 250 ” ”	1 000 000 ” ” 2,5 % ” ” .

(Reservanternas förslag)

1 mom. Statlig förmögenhetsskatt — — — familjestiftelse utgöra: när den beskattningsbara förmögenheten icke överstiger 600 000 kronor:

1,4 procent av den del av den beskattningsbara förmögenheten som överstiger 200 000 kronor;

när den beskattningsbara förmögenheten överstiger 600 000 kronor: 5 600 kronor för 600 000 kronor och 1,8 procent av återstoden.

5) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i *Borås* (m), vilka under åberopande av innehållet i motionerna I: 1069 och II: 1234 ansett att utskottet under punkten B 16 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1069 och II: 1234 antar följande såsom *reservanternas förslag* betecknade

Förslag

till

Lag

om ändring i kommunalskattelagen (1928: 370)

Härigenom förordnas, att 53 § 3 mom. kommunalskattelagen (1928: 370) skall ha nedan angivna lydelse.

(Nuvarande lydelse)

(Reservanternas förslag)

53 §.

3 m o m. Avlider skattskyldig, ————— den avlidne.

Vad i ————— för fastighet.

För senare ————— juridisk person.

Från och med det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalenderåret efter det kalenderår, då dödsfallet inträffade, tillämpas dock bestämmelserna om handelsbolag på dödsbo efter den som vid sitt frånfälle var bosatt här i riket, om för dödsboet skulle ha beräknats högre till statlig inkomstskatt taxerad inkomst än 10 000 kronor eller större skattepliktig förmögenhet än 100 000 kronor. Dödsbo på vilket bestämmelserna om handelsbolag varit tillämpliga något beskattningsår anses därefter som sådant bolag i beskattningshänseende, oavsett storleken av

Från och med det taxeringsår som följer närmast efter det fjärde kalenderåret efter det kalenderår, då dödsfallet inträffade, tillämpas dock bestämmelserna om handelsbolag på dödsbo efter den som vid sitt frånfälle var bosatt här i riket, om för dödsboet skulle ha beräknats högre till statlig inkomstskatt taxerad inkomst än 15 000 kronor eller större skattepliktig förmögenhet än 150 000 kronor. Dödsbo på vilket bestämmelserna om handelsbolag varit tillämpliga något beskattningsår anses därefter som sådant bolag i beskattningshänseende, oavsett storleken av

(Nuvarande lydelse)

(Reservanternas förslag)

boets inkomst eller förmögenhet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas icke på fideikommissbo.

boets inkomst eller förmögenhet. Bestämmelserna i detta stycke tillämpas icke på fideikommissbo.

Om särskilda — — — — — icke föras.

Denna lag träder i kraft dagen efter den då lagen enligt därå meddelad uppgift utkommit från trycket i Svensk författningssamling och tillämpas första gången vid 1971 års taxering.

Begränsningsregeln

6) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under åberopande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243 samt I: 1058 och II: 1241 ansett att utskottet under punkterna A 3, B 3 och B 5 i denna del bort hemställa,

alt riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 samt I: 1058 och II: 1241 beslutar att 3 § förordningen om begränsning av skatt i vissa fall skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

3 §.

Vid prövning — — — — — beskattningsbara inkomsten.

Spärrbeloppet utgör 80 procent av *den del av den skattskyldiges enligt första stycket beskattningsbara inkomst som ej överstiger 200 000 kronor och 85 procent av överskjutande belopp.*

Spärrbeloppet utgör 80 procent av den skattskyldiges enligt första stycket beskattningsbara inkomst.

7) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka

dels anfört följande:

”Förmögenhetsskattens skärpning ställer ökade krav på den s. k. 80 procentregeln. Den yttersta gränsen för skatteuttaget bör icke överstiga det nuvarande uttaget, utan en inte alltför obetydlig del av inkomsten bör rimligtvis tillkomma den skattskyldige själv. Det är även angeläget att spärrregeln blir effektivare än vad f. n. är fallet.

I detta hänseende föreslås en ändring av reduktionsregeln på så sätt att den statliga förmögenhetsskatten reduceras ned till skatten på 25 % av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.”

dels ansett att utskottet under punkterna A 3 och B 5 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1058 och II: 1241 beslutar att 5 § förordningen om begränsning av skatt i vissa fall skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

5 §.

Om skattebeloppet enligt 4 § är högre än spärrbeloppet, nedsättes den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten med överskjutande belopp. Den statliga förmögenhetsskatten får dock med tillämpning av denna förordning ej bli lägre än skatten på 50 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Om skattebeloppet enligt 4 § är högre än spärrbeloppet, nedsättes den statliga inkomstskatten och förmögenhetsskatten med överskjutande belopp. Den statliga förmögenhetsskatten får dock med tillämpning av denna förordning ej bli lägre än skatten på 25 procent av den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet.

Nedsättning sker — — — — — denna paragraf.

Arvsskatten

Stiftelser med allmännyttigt ändamål

8) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under återopande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243, ansett att utskottet under punkterna A 5 och B 3 i denna del bort hemställa,

att riksdagen i fråga om förordningen om ändring i förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 beslutar att

dels ingressen skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, dels att 19 § 3 mom., 28—30, 39, 40 §§, 41 § 1 mom., 43, 47 och 56 §§ skall ha nedan angivna lydelse, dels att i 55 § skall in-

Härigenom förordnas i fråga om förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt, *dels att 38 § skall upphöra att gälla*, dels att 3 §, 19 § 3 mom., 28—30, 39, 40 §§, 41 § 1 mom., 43, 47 och 56 §§ skall ha ne-

(Utskottets förslag)

föras ett nytt moment, 7 mom., av nedan angivna lydelse.

(Reservanternas förslag)

dan angivna lydelse, dels att i 55 § skall införas ett nytt moment, 7 mom., av nedan angivna lydelse.

dels att klass III och sjätte stycket i 28 § utgår samt att 3 § skall ha följande såsom reservanternas förslag betecknade lydelse:

(Nuvarande lydelse)

(Reservanternas förslag)

3 §.

Från skattskyldighet — — — — — eller forskning.

Skattebefrielse enligt denna paragraf tillkommer icke sammanslutning, som har till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, och ej heller utländsk akademi, stiftelse eller sammanslutning.

Skattebefrielse enligt första stycket tillkommer icke sammanslutning, som har till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, och ej heller utländsk akademi, stiftelse eller sammanslutning.

Från skattskyldighet enligt denna förordning äro, förutom i första stycket omförmälda juridiska personer, befriade:

kyrka, landsting, kommun eller annan menighet ävensom hushållningssällskap med stadgar som fastställt av Konungen eller myndighet som Konungen bestämmer;

stiftelse med huvudsakligt syfte att främja religiösa, välgörande, sociala, politiska, konstnärliga, idrottsliga eller andra därmed jämförliga kulturella eller eljest allmännyttiga ändamål;

stiftelse med huvudsakligt ändamål att främja landets näringsliv; registrerad understödsförening;

sådan sammanslutning, som, utan att hava till syfte att i sin verksamhet tillgodose medlemmarnas ekonomiska intressen, huvudsakligen fullföljer ovan angivet ändamål;

folketshusförening, bygdegårdsför-

(Nuvarande lydelse)

(Reservanternas förslag)

ening eller annan liknande sammanslutning, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmän samlingslokal.

Skattebefrielse enligt tredje stycket tillkommer endast svensk juridisk person och äger icke rum för gåva, där givaren för sin livstid eller för viss tid förbehållit sig nyttjanderätt till eller rätt till ränta, avkomst eller annan förmån av den bortgivna egendomen eller del därav.

9) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Stefanson* (fp), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka dels anfört följande:

”Vi delar utskottets uppfattning att några inskränkningar i den nuvarande skattefriheten för allmännyttiga stiftelser och sammanslutningar inte bör företagas. Däremot anser vi starka skäl tala för att vissa rättssubjekt som enligt gällande bestämmelser är befriade endast från gåvoskatt blir befriade också från arvsskatt. Detta gäller stiftelser och sammanslutningar, som främjar religiösa, välgörande eller liknande allmännyttiga ändamål, samt folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar och andra liknande sammanslutningar, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmänna samlingslokaler. Under de senaste åren har stor uppmärksamhet ägnats åt stiftelsernas roll vid förmögenhetsfördelningen. Ehuru detta är en fråga som bör göras till föremål för en allsidig utredning i särskild ordning, är det enligt vår mening angeläget att vid en utvidgning av arvsskattefriheten göra erforderliga avgränsningar och förbehåll. Vi anser därför att kapitalskatteberedningen bör erhålla tilläggsdirektiv att utarbeta förslag till en utvidgad arvsskattefrihet enligt de riktlinjer som här angetts. Med detta tillstyrker vi bifall till motionerna I: 1068 och II: 1246.

Vi förutsätter att kapitalskatteberedningen, sedan principiell ställning tagits till avgränsningen av arvs- och gåvoskattefriheten för olika rättssubjekt, kommer att se över bestämmelserna på området från mera tekniska synpunkter och därvid uppmärksammar den fråga som aktualiserats i motionen II: 1239.”

dels ansett att utskottet under punkten B 15 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1068 och II: 1246 i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att kapitalskatteberedningen erhåller tilläggsdirektiv att utarbeta förslag om befrielse från arvsskatt för sammanslutningar, som

främjar religiösa, välgörande eller liknande allmännyttiga ändamål samt folketshusföreningar, bygdegårdsföreningar och andra liknande sammanslutningar, som har till främsta syfte att anordna eller tillhandahålla allmänna samlingslokaler.

Grundavdragen och skatteskalorna

10) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under återopande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243 ansett att utskottet under punkterna A 5 och B 3 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 beslutar att 28 § andra stycket förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt och skatteskalorna i samma paragraf skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

28 § andra stycket.

Såsom skattefritt avdragas från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 30 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 15 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 3 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 20 år, avdragas ytterligare 3 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Såsom skattefritt avdragas från lott som tillkommer den avlidnes efterlevande make 30 000 kronor, dock att skatt ej uttages för lott understigande 40 000 kronor, från vad som tillkommer annan i klass I 15 000 kronor och från lott, som beskattas enligt klass II eller klass III, 5 000 kronor. Har barn eller avkomling till avlidet barn vid skattskyldighetens inträde ej fyllt 20 år, avdragas ytterligare 6 000 kronor för varje helt år eller del därav, som då återstod till dess sagda ålder uppnås.

Skatteskalorna

(Utskottets förslag)

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	
—	25 000
25 000—	50 000
50 000—	75 000
75 000—	100 000

Arvsskatt, kr.	
	5 % inom skiktet;
1 250 + 10 %	” ” ;
3 750 + 15 %	” ” ;
7 500 + 22 %	” ” ;

100 000— 150 000	13 000 + 28 % inom skiktet;
150 000— 250 000	27 000 + 33 % " " ;
250 000— 350 000	60 000 + 38 % " " ;
350 000— 500 000	98 000 + 44 % " " ;
500 000—1 000 000	164 000 + 49 % " " ;
1 000 000—2 000 000	409 000 + 53 % " " ;
2 000 000—5 000 000	939 000 + 58 % " " ;
5 000 000—	2 679 000 + 65 % " " .E

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 10 000	8 % inom skiktet;
10 000— 20 000	800 + 16 % " " ;
20 000— 30 000	2 400 + 24 % " " ;
30 000— 50 000	4 800 + 32 % " " ;
50 000— 70 000	11 200 + 40 % " " ;
70 000— 100 000	19 200 + 45 % " " ;
100 000— 150 000	32 700 + 50 % " " ;
150 000— 200 000	57 700 + 56 % " " ;
200 000— 500 000	85 700 + 61 % " " ;
500 000—1 000 000	268 700 + 67 % " " ;
1 000 000—	603 700 + 72 % " " .

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
—10 000	8 % inom skiktet;
10 000—20 000	800 + 16 % " " ;
20 000—30 000	2 400 + 24 % " " ;
30 000—	4 800 + 30 % " " .

(Reservanternas förslag)

Klass I

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 20 000	5 % inom skiktet;
20 000— 40 000	1 000 + 7 % " " ;
40 000— 60 000	2 400 + 9 % " " ;
60 000— 80 000	4 200 + 16 % " " ;
80 000— 100 000	7 400 + 22 % " " ;
100 000— 150 000	11 800 + 25 % " " ;
150 000— 200 000	24 300 + 30 % " " ;
200 000— 300 000	39 300 + 32 % " " ;
300 000— 400 000	71 300 + 36 % " " ;
400 000— 500 000	107 300 + 42 % " " ;
500 000—1 000 000	149 300 + 44 % " " ;
1 000 000—2 000 000	369 300 + 49 % " " ;
2 000 000—5 000 000	859 300 + 52 % " " ;
5 000 000—	2 419 300 + 60 % " " .

Klass II

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
— 10 000	10 % inom skiktet;
10 000— 20 000	1 000 + 20 % " " ;
20 000— 40 000	3 000 + 25 % " " ;
40 000— 60 000	8 000 + 30 % " " ;
60 000— 80 000	14 000 + 35 % " " ;
80 000— 100 000	21 000 + 40 % " " ;
100 000— 200 000	29 000 + 50 % " " ;

200 000— 400 000	79 000 + 55 % inom skiktet;
400 000—1 000 000	189 000 + 60 % " " ;
1 000 000—	549 000 + 65 % " " .

Klass III

Skattepliktig lott, kr.	Arvsskatt, kr.
—10 000	10 % inom skiktet;
10 000—20 000	1 000 + 20 % " " ;
20 000—40 000	3 000 + 25 % " " ;
40 000—	8 000 + 30 % " " .

Gåvoskatten**Grundavdraget**

11) av herrar *Tistad* (fp), *Yngve Nilsson* (m), *Sundin* (cp), *Gösta Jacobsson* (m), *Stefanson* (fp), *Magnusson* i Borås (m), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka

dels anfört följande:

”Starka skäl, framför allt den penningvärdeförsämring som ägt rum sedan det nuvarande gränobeloppet på 2 000 kr. fastställdes, talar för att det grundavdrag, som föreslås ersätta det nämnda gränobeloppet, bestäms till 3 000 kr. Det anförda innebär att vi tillstyrker motionerna I: 1055 och II: 1243 i denna del samt motionerna I: 1060 och II: 1238.”

dels ansett att utskottet under punkterna A 5 och B 3 i denna del samt B 7 bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 samt I: 1060 och II: 1238 beslutar att 39 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

39 §.

Skattefrihet åtnjutes — — — — — därefter införts;

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 2 000 kronor.

d) för annan än under a), b) och c) omförmäld gåva, i den mån värdet av gåvan eller, om gåvotagaren under samma kalenderår av samme givare erhåller flera sådana gåvor som här avses, det sammanlagda värdet av dessa gåvor icke överstiger 3 000 kronor.

Skatteskalorna

12) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under återopandande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243 ansett att utskottet under punkterna A 5 och B 3 i denna del bort hemställa,

att riksdagen med bifall till motionerna I: 1055 och II: 1243 beslutar att 43 § förordningen (1941: 416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

43 §.

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22—27 §§, 28 § med undantag av vad i andra och fjärde styckena stadgas, ävensom 32 §; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 § samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.

Vid beskattning av gåva skall i tillämpliga delar lända till efterrättelse, förutom ovan särskilt angivna bestämmelser i 6—9, 12, 19, 21 och 30 §§, vad i fråga om arvsskatt vidare är stadgat i 4 § 2 och 3 mom., 14, 20, 22—27 §§, 28 § med undantag av vad i andra och fjärde styckena samt sista stycket stadgas, ävensom 32 §; och skall därvid den i 32 § f) förekommande hänvisningen till 19 § i stället gälla 41 § samt 28 § första och tredje styckena tillämpas som om gåvan utgjorde arv efter givaren.

Skatten beräknas enligt följande skalor.

(Reservanternas förslag)

Klass I

Skattepliktig gåva, kr.	Gåvoskatt, kr.
— 20 000	4 % inom skiktet;
20 000— 40 000	800 + 6 % ” ” ;
40 000— 60 000	2 000 + 8 % ” ” ;
60 000— 80 000	3 600 + 10 % ” ” ;
80 000— 100 000	5 600 + 20 % ” ” ;
100 000— 150 000	9 600 + 25 % ” ” ;
150 000— 200 000	22 100 + 29 % ” ” ;
200 000— 300 000	36 600 + 32 % ” ” ;
300 000— 400 000	68 600 + 36 % ” ” ;
400 000— 500 000	104 600 + 41 % ” ” ;
500 000—1 000 000	145 600 + 44 % ” ” ;
1 000 000—2 000 000	365 600 + 49 % ” ” ;
2 000 000—5 000 000	855 600 + 52 % ” ” ;
5 000 000—	2 415 600 + 60 % ” ” .

Klass II

Skattepliktig gåva, kr.	Gávoskatt, kr.
— 10 000	10 % inom skiktet;
10 000— 20 000	1 000 + 20 % ” ” ;
20 000— 40 000	3 000 + 25 % ” ” ;
40 000— 60 000	8 000 + 30 % ” ” ;
60 000— 80 000	14 000 + 35 % ” ” ;
80 000— 100 000	21 000 + 40 % ” ” ;
100 000— 200 000	29 000 + 50 % ” ” ;
200 000— 400 000	79 000 + 55 % ” ” ;
400 000—1 000 000	189 000 + 60 % ” ” ;
1 000 000—	549 000 + 65 % ” ” .

Klass III

Skattepliktig gåva, kr.	Gávoskatt, kr.
—10 000	10 % inom skiktet;
10 000—20 000	1 000 + 20 % ” ” ;
20 000—40 000	3 000 + 25 % ” ” ;
40 000—	8 000 + 30 % ” ” .

Familjeföretagen

13) av herrar *Tistad* (fp), *Sundin* (cp), *Stefanson* (fp), *Vigelsbo* (cp), fru *Nettelbrandt* (fp) och herr *Eriksson* i Bäckmora (cp), vilka dels anfört följande:

”De i propositionen föreslagna särreglerna för beskattning av förmögenhet och arv som utgör arbetande kapital i familjeföretag syftar till oförändrad skattebelastning för mindre och medelstora familjeföretag. Denna målsättning kan, som sägs i motionerna I: 1059 och II: 1245 samt I: 1064 och II: 1235, uppfyllas bara så länge de beskattningsbara tillgångarnas nominella värden är oförändrade. Men samtidigt med de nya skattereglerna inträder en höjning av taxeringsvärdena på fast egendom. Särskilt för jordbruksfastigheter blir den härav föranledda skärpningen av kapitalskatterna markant.

Även på grund av de större kraven på kapitalinsats i de flesta rörelser kan propositionens förslag, tvärtemot avsikterna, komma att medföra en faktisk skärpning av kapitalbeskattningen för familjeföretagen. För att skattebelastningen för familjeföretagen också reellt skall kunna bibehållas på nuvarande nivå anser vi det vara nödvändigt att sänka den undre gränsen för reduktion av förmögenhetsskatt från 500 000 till 300 000 kronors förmögenhetsvärde. Vi anser det vidare vara angeläget, framför allt av hänsyn till konkurrensneutraliteten, att de i olika rekvisit föreslagna procentalen 75 genomgående sänks till 60.

Vi anser det inte vara möjligt att på grundval av föreliggande material bedöma huruvida den i propositionen föreslagna nedsättningen av arvsskatten är tillräcklig för att nå det eftersträlvade syftet, nämligen att familjeföretag, som vid ägarens död går över till hans arvingar, inte genom arvsskatten skall drabbas av sådana likviditetssvårigheter att företagets fortsatta

drift äventyras. Det är angeläget att kapitalskatteberedningen får i uppdrag att göra erforderliga utredningar och att utforma förslag till bestämmelser med denna målsättning.”

dels ansett att utskottet under punkterna A 2, A 5 i denna del, B 6 och B 11 bort hemställa,

att riksdagen med anledning av motionerna I: 1059 och II: 1245 samt I: 1064 och II: 1235 beslutar

1) att 3, 4 och 6 §§ förordningen om beräkning i vissa fall av beskattningsbar förmögenhet som är att hänföra till företag skall ha följande såsom *reservanternas förslag* be-tecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

3 §

Rätt till ————— för handen

1. minst 75 procent av företagets förmögenhetsvärde skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

2. minst 75 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företaget,

3. den skattskyldige ————— av företaget.

1. minst 60 procent av företagets förmögenhetsvärde skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

2. minst 60 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företaget,

4 §

För skattskyldig ————— andra företagen,

3. minst 75 procent av företagens sammanlagda förmögenhetsvärden skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

4. minst 75 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företagen i fråga,

3. minst 60 procent av företagens sammanlagda förmögenhetsvärden skall vid beskattningsårets utgång — direkt eller genom förmedling av juridisk person — ha ägts av den skattskyldige eller av honom tillsammans med högst nio fysiska personer,

4. minst 60 procent av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet vid beskattningsårets utgång skall vara att hänföra till företagen i fråga,

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

5. den skattskyldige ————— av företagen.

6 §

Avdrag medges med 25 procent av den del av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 500 000 kronor. Den skattepliktiga förmögenheten vid beskattningsårets utgång minskad med avdraget utgör den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Avdrag medges med 25 procent av den del av den skattskyldiges skattepliktiga förmögenhet som överstiger 300 000 kronor. Den skattepliktiga förmögenheten vid beskattningsårets utgång minskad med avdraget utgör den skattskyldiges beskattningsbara förmögenhet enligt 9 § förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt.

Om beskattningsbar ————— från denna.

2) att 29 § förordningen (1941:416) om arvsskatt och gåvoskatt skall ha följande såsom *reservanternas förslag* betecknade lydelse:

(Utskottets förslag)

(Reservanternas förslag)

29 §.

Erhåller någon ————— i boet.

Anstånd får ————— i dödsboet.

Anstånd medgives särskilt för varje arvinge och testamentstagare och får avse 10 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 5 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, andelen i dödsboet inräknad.

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd utan hinder av att den avlidnes

Anstånd medgives särskilt för varje arvinge och testamentstagare och får avse 10 procent av skatten, om företagets förmögenhetsvärde ej överstiger 2 000 000 kronor, och 5 procent av skatten, om förmögenhetsvärdet överstiger 2 000 000 men ej 2 500 000 kronor. Anstånd medgives dock ej för skattebelopp understigande 1 000 kronor och ej heller för den vars andel i företaget understiger 60 procent av hans förmögenhet, beräknad enligt förordningen (1947:577) om statlig förmögenhetsskatt, andelen i dödsboet inräknad.

Föreligga synnerliga skäl, kan beskattningsmyndigheten medgiva anstånd utan hinder av att den avlidnes

(Utskottets förslag)

del i företaget understiger 75 procent av boets behållning eller att arvinges eller testamentstagares del i företaget understiger 75 procent av hans förmögenhet.

Medgivet anstånd — — — — — om anstånd.

Får beskattningsmyndigheten — — — — — anståndet förverkat.

Anståndsbeloppet jämte — — — — — efter beslutet.

Vad i — — — — — denna paragraf.

Visar den — — — — — jämte ränta.

(Reservanternas förslag)

del i företaget understiger 60 procent av boets behållning eller att arvinges eller testamentstagares del i företaget understiger 60 procent av hans förmögenhet.

3) att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t begär att kapitalskatteberedningen erhåller tilläggsdirektiv att göra erforderliga utredningar och framlägga förslag till sådan utformning av arvsbeskattningen att familjeföretag icke drabbas av sådana likviditetssvårigheter att den fortsatta driften äventyras.

14) av herrar *Yngve Nilsson* (m), *Gösta Jacobsson* (m) och *Magnusson* i Borås (m), vilka under återopande av innehållet i motionerna I: 1055 och II: 1243 ansluter sig till lagstifningsyrkandet i reservation 13 av herr Tistad m. fl.

Bilaga

till reservation 1.

**Skatter och socialförsäkringsavgifter 1968 i procent av bruttonational-
produkten enligt OECD statistik**

	Direkta	Indirekta	Summa skatter	Socialförs- avg.	Totalt
Sverige	20,0	12,6	32,6	8,0	40,6
Norge	13,8	15,2	29,0	9,2	38,2
Nederländerna	13,8	10,7	24,5	12,6	37,1
Österrike	12,0	16,5	28,5	8,2	36,8
Frankrike	6,3	15,3	21,6	14,0	35,6
Västtyskland	10,4	13,7	24,1	10,6	34,7
Danmark	15,0	15,1	30,1	1,7	31,8
Belgien	9,4	13,5	22,9	8,6	31,5
Kanada	12,7	15,1	27,8	3,4	31,2
Italien	6,8	12,6	19,4	11,1	30,5
USA	15,5	9,1	24,6	5,3	29,9
Schweiz	10,6	7,2	17,8	5,0	22,8